

Siyasal İttifaklarda Aranan Özellikler ve Bu Özelliklerin Cumhur İttifakı'na Atfedilme Durumu: İstanbul Seçmeni Üzerine Bir Araştırma

Characteristics Required in Political Alliances and The Attribution of These Characteristics to The People's Alliance: A Study on Istanbul Voter

Ümit Arklan¹, Samed Soy², Yılmaz Türker Sandıkçı³

Öz

Tüm siyasal sistemlerde siyasal partiler iktidarı elde etmek ve sürdürülebilir kılmak üzere örgütlenmektedir. Bu yegâne var oluş amacını gerçekleştirmek adına siyasal partiler kimi zaman tek başlarına hareket ederken, kimi zaman da ittifaklar kurmak suretiyle diğer siyasal partilerle iş birlikleri gerçekleştirmektedir. İhtiyaçtan kaynaklanan ve ortak menfaate dayalı ilişkiler biçiminde ortaya çıkan siyasal ittifaklar, sahip olunan seçmen potansiyeliyle yapılan güç birlikleri olduklarından, ittifak yapacak partilerin seçmen kitlelerinin beklentilerini, tutum ve kanaatlerini dikkat alarak hareket etmesini gerekli kılmaktadır. Buradan yola çıkarak kaleme alınan çalışma, siyasal ittifaklarda aranan özellikleri ve bu özelliklerin Cumhur İttifakı'na atfedilme durumunu katılımcı profili bağlamında ortaya koyma amacı taşımaktadır. Bu doğrultuda, 31 Mart 2019 yerel seçimleri öncesinde İstanbul seçmenleri üzerinde gerçekleştirilen bir saha araştırmasına dayanmaktadır. Basit rastlantısal örneklemin esas alındığı araştırmada, siyasal ittifaklarda aranan özelliklerin siyasal liderlere ilişkin özellikler, siyasal partilere ilişkin özellikler ve siyasal yaklaşımlara ilişkin özellikler olmak üzere üç alt boyuttan meydana geldiği, siyasal ittifaklarda aranan özelliklerin tüm alt boyutlarının Cumhur İttifakı için de söz konusu olduğu ve siyasal ittifaklarda aranan özelliklerin ve bu özelliklerin Cumhur İttifakı'na atfedilme durumunun katılımcı profili bakımından anlamlı farklılaşmalar sergilediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İttifak, Siyasal İttifak, Siyasal İttifaklarda Aranan Özellikler, Cumhur İttifakı, Cumhur İttifakı'na Atfedilen Özellikler.

Abstract

Political parties are organized in all political systems to acquire power and make it sustainable. Political parties sometimes act alone to realize this sole purpose of existence, and sometimes cooperate with other political parties by forming alliances. Political alliances, which emerge due to the necessity in the form of relations based on common interests, require that parties act considering the expectations, attitudes, and convictions of the electorate because they are unions made based on the potential of the electorate. The present study, which was designed based on this point of view, aimed to uncover the characteristics required in political alliances, and the attribution of these characteristics to the People's Alliance in the context of the participant profile. In this respect, the study was based on a field study that was conducted on the Istanbul voter before the 31 March 2019 local elections. In the study, in which the simple random sampling method was taken as the basis, it was found that the characteristics required in political alliances consisted of three sub-dimensions, characteristics related to political leaders, characteristics related to political parties, and characteristics related to political approaches. It was also concluded that all the sub-dimensions of the characteristics required and in alliances were also valid for the People's Alliance, and the characteristics required in political parties and the case of attributing these the characteristics to People's Alliance showed significant differences in terms of participant profile.

Keywords: Alliance, Political Alliance, Characteristics Required in Political Alliances, People's Alliance, Characteristics Attributed to the People's Alliance.

Araştırma Makalesi [Research Paper]

JEL Codes: D72, D74, D79.

Submitted: 18 / 06 / 2021

Accepted: 07 / 08 / 2021

¹ Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, umitarklan@sdu.edu.tr, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0003-0066-3122>.

² Doktora Öğrencisi (100/2000 YÖK Doktora Bursiyeri), Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım ABD, samedsoy@outlook.com, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0002-4664-2717>

³ Doktora Öğrencisi (100/2000 YÖK Doktora Bursiyeri), Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım ABD, turksanyts@gmail.com, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0001-8318-7218>

Giriş

Fransız devrimiyle beraber monarşik ve otoriter yapıya dayalı sistemlerle yönetilen imparatorluklar parçalanmaya başlamış, yönetsel yapıdaki bu değişim devlet ve toplumları yeni arayışlara itmiştir. Bu arayışlar sonucunda egemenliğini ve meşruiyetini halktan alan ve tüm yurttaşların eşit sayıldığı yönetim biçimi olan demokrasiye geçilmiştir (Duman, 2008: 110-111). Bu yönetim biçimiyle, bireylerin karar alma sürecine katıldığı veya aday olarak yönetime talip olduğu bir yönetsel yapı inşa edilmiştir (Aliefendioğlu, 2005: 72). Bu sayede, yurttaşlık haklarından belki de en önemlisi olarak kayda geçen oy kullanma hakkı ile belirli zaman aralıklarında yönetim kademesinin halk tarafından oluşturulmasına yönelik seçimler yapılmaktadır. Böylelikle egemenlik yetkileri, halkın seçtiği vekiller tarafından halk adına kullanılmaktadır (İsbir, 2009: 1575).

Her ne kadar uygulanış şekillerinde farklılıklar içerse bile (Arklan ve Kartal, 2019: 812), demokrasi ile yönetilen sistemlerde (parlamenter, başkanlık, yarı başkanlık) birbirinden farklı ideoloji ve siyasal görüşe sahip birçok seçmen bulunmaktadır. Dolayısıyla sistemin doğası gereği her bir seçmeni temsil etmek için alternatif görüşleri ve programları olan siyasal partiler kurulmaktadır (Arslan, 2016: 157). Önceden planlanan bir program etrafında bir araya gelmiş, iktidarı elde etme veya iktidara ortak olma amacı taşıyan siyasal partilerin (Kapani, 2019: 174), bu amacı gerçekleştirebilmeleri için seçmenlerden belirli düzeyin üzerinde oy alması gerekmektedir. Seçilme rekabetinin oldukça fazla olduğu çok partili sistemlerde iktidarı elde edebilmek ve bunu sürdürülebilir kılmak zorlaşabilmektedir. Bu yüzden siyasal parti ya da liderlerin belirli hedeflere ulaşmak amacıyla seçim öncesi ortak bir paydada buluşarak çeşitli ittifaklar oluşturduğu gözlemlenmektedir. Kurulan ittifaklarda nihai amaç seçmenlerin oylarını kazanmaktır. Söz konusu ittifaklar, çoğu zaman siyasal partilerin ideolojik ve kimliksel alt yapısına uygun, siyasal parti ve liderlerinin birtakım özelliklerini de içerisinde barındıracak biçimde oluşturulmaktadır. Siyasal parti ve lider özelliklerinin, kurulan ittifaklarda bütünsel bir yapı içerisinde yansımalarına rastlanmaktadır. Yani bu aktörlerin bir araya gelerek oluşturdukları ittifaklarda partilere, liderlere ve benimsenen yaklaşımlara ilişkin çeşitli özelliklerin ittifak özelliği olarak seçmen kitlelere sunulduğu görülmektedir. Kendi içerisinde çift yönlü etkileşimi barındıran bu süreçte yönetime talip siyasal parti ya da liderlerin siyasal davranışları şekillendirmede kendilerine ilişkin ön plana çıkardıkları özelliklere göre seçmenler oy tercihlerini şekillendirebilmektedir. Nasıl ki siyasal ittifaklar gerçekleştirilirken siyasal parti ya da liderler ittifakı oluşturacak üyelerin birtakım özelliklerine dikkat ediyorsa seçmenler de oluşturulan siyasal ittifaklarda bazı özellikler aramaktadır.

Tüm bu açıklamalardan yola çıkarak kaleme alınan çalışma, 31 Mart 2019 yerel seçimleri sürecinde siyasal ittifaklarda aranan özellikleri, bu özelliklerin Cumhuriyet İttifakı'na atfedilme durumunu ve katılımcı profilinin bunlar üzerinde oluşturduğu farklılaşmayı ele almaktadır. Bahsi geçen amaç doğrultusunda siyasal ittifak olgusuna ilişkin kavramsal çerçevenin ortaya konulmasının ardından, İstanbul seçmeninden basit rastlantısal örneklem yöntemiyle seçilmiş 505 katılımcı üzerinde gerçekleştirilen alan araştırmasından elde edilen bulgular tartışılmakta ve yorumlanmaktadır.

1. Kavramsal Çerçeve

1.1. Siyasal İttifak Kavramı ve Özellikleri

Kurumsal stratejinin ve rekabet avantajının önemli bir parçası haline gelen ittifak kavramı (Bamford ve Ark, 2003: 1), belirli bir amaç için iş birliği yapmak üzere iki veya daha fazla yerel ya da yabancı kuruluş (Yusufari, 2017: 7), ülke veya siyasal parti arasında (<https://dictionary.cambridge.org/>) ortak katkılara ve aynı zamanda ortak mülkiyete dayalı (Ernst, 2003: 20) yapılan anlaşma, uyuşma, bağlaşma ve oy birliği (TDK: <https://sozluk.gov.tr/>) biçiminde ifade edilmektedir. Sorumlulukların ve gücün paylaşılma (Doğan, 2019: 136) sürecini içeren ittifaklar, çoğu zaman belirli yetenek ve gereksinimlere sahip örgütler tarafından iş birliği içerisinde olduğu ortağın değerini yükseltmek, genel kamuoyunun ve nihai tüketicinin yetkinliğini artıran bir ürün (Yusufari, 2017: 8), hizmet ya da fikir üretmek, ölçek kazanmak, maliyetleri düşürmek, yeni becerilere, pazarlara erişmek ve riski paylaşmak gibi çeşitli kurumsal hedefleri gerçekleştirmek için oluşturulmaktadır (Bamford ve Ark, 2003: 12).

Eylemlerin ve kaynakların birlikte koordine edildiği (Ernst, 2003: 20), ortak çıkarlar doğrultusunda karşılıklı fayda sağlama amacına hizmet eden ittifaklar, çeşitli alanlarda farklı biçimlerde meydana gelmektedir. Kimi zaman askeri kimi zaman ekonomik kimi zaman ise siyasal alanlarda ittifakların gerçekleştirildiği görülmektedir. Dolayısıyla 'ittifakların kullanıldığı çerçeveye göre farklı anlamlar kazandığını' (Yusufari, 2017: 7), hatta farklı isimler aldığı söylemek mümkündür. Her ne kadar yüklenen anlam ve aldığı isim kullanıldığı çerçeveye göre farklılaşsa da kavramın özü karşılıklı menfaat ve yarara dayalı bir uzlaşmayı temsil etmektedir. Söz konusu uzlaşmanın siyasal alanda olan şekli ise, siyasal ittifak kavramı olarak karşımıza çıkmaktadır.

En yalın haliyle siyasal ittifak kavramı, uzun bir süre için iki veya daha fazla siyasal parti arasında gerçekleştirilen koordinasyonu ifade etmektedir (White, 2017: 6). Geniş bir perspektiften ise siyasal ittifak, iki ya da daha fazla üyenin katılımıyla karşılıklı hedef karşıtlıklarının farkına vararak uyumsuz olmayacak yaygın bir hedef yelpazesine ulaşmak

amacıyla oluşturulan (Gamson, 1961: 374), seçim öncesi oyları tamamen maksimize etme mekanizması olarak işlevsellik kazanan (Aliyu, 2018: 302) hükümete birlikte girme konusundaki açık kamu taahhüdüne dayanan ve kitle iletişim araçları vasıtasıyla hedeflere ilişkin duyuruların yapıldığı bir oluşumdur (Carroll, 2007: 53).

Devlet yönetim biçimi olarak cumhuriyetle yönetilen toplumlarda seçim kazanarak halk adına hükümetin kontrolünü ele geçirmek için örgütlenen siyasal partiler (Schlesinger, 1985: 1153), temsil edilme ya da iktidara gelme noktasında karşılıklı fayda üretme temeline dayalı uzlaşma durumunun sıklıkla görüldüğü kurumsal yapılardır. Özellikle parlamenter sistem ve başkanlık sisteminin geçerli olduğu siyasal sistemlerde belirlenen barajları geçme ve iktidar olma kaygısı siyasal partileri seçimler öncesinde ittifaklar oluşturmaya itmektir (Akman, 2020: 1612). Bu bağlamda toplumsal farklılaşmanın bir ürünü olan (Özkan, 2004: 126) ve kendilerini toplum modelinin bir taşıyıcısı olarak gören siyasal partiler (Çankaya, 2019: 399), çoğu zaman seçimlerde galip gelebilmek ve bu sayede hükümetin kontrolünü ele geçirmek amacıyla seçim iş birliğine dayalı yapılarıyla siyasal ittifaklar kurmaktadır (Carroll, 2007: 9). Araçlara yönelik hedefleri farklı olan aday veya partiler arasında acil ayrıcalıkların ötesine geçen konularda zımnî tarafsızlığı gerçekleştirmek, gelecekteki kararlar üzerinde kontrolü sağlamak ve geniş kapsamlı hatta uyumsuz hedefleri (Gamson, 1961: 374) uyumlu hale getirmek için de siyasal ittifakların oluşturulduğu bilinmektedir.

Çok partili sistemlerde kurulacak siyasal ittifaklarda (Ziegfeld, 2014: 12); siyasal partilerin, siyasal kültür ve siyasal toplumsallaşma sürecinde bir inanç sistemi olarak ortaya çıkan ideolojileri (Orhan, 2009: 106), uzun vadede ulaşılmak istenen hedefleri, siyasal görev tanımlarını, benimsenen kültür ve değerleri (Uztuğ, 2004: 42) ve bunların paylaşılmasını içerisine alan siyasal kimlikleri (Doğan, 2017: 178), görev ve amaçları içeren misyonları, gelecekle ilgili oluşturulan planları kapsayan vizyonları (Sancar, 2008: 31) gibi ana faktörlerin yanı sıra, partilerin örgütsel yapıları, üyelik biçimleri, hükümet/muhalefet parti ilişkileri ve sempatican-üye ilişkileri gibi birbiri ile yakından ilişkili bazı boyutlar da (Turan, 1976: 107) belirleyici olmaktadır. Bu doğrultuda belirli bir siyasal kimlik etrafında birleşmiş ve benzer ideolojiye sahip 'siyasal partilerin kurduğu ittifaklarda arzu edilen amaçlara ulaşmak için' (White, 2018: 602) ittifakı oluşturan partilerin bahsi geçen faktörlere dikkat etmesi gerekmektedir. Çünkü siyasal ittifakların alt yapısını oluşturan bu faktörler, seçmen tercihlerine direkt etki edebilme özelliğine sahiptir. Önemsenen bu faktörlerin dışında siyasal ittifakların 'zaman zaman kendine münhasır özellikler içerdiği' (Ernst, 2003: 20) de görülebilmektedir.

Siyasal partiler gibi seçmenler de kurulan siyasal ittifaklarda çeşitli özelliklerin varlığına dikkat etmekte ve bazı beklentilerin karşılanmasına önem vermektedir. Seçmenler, siyasal partilerin birtakım özelliklerini ya da bu özelliklerle ilgili iletileri çeşitli kaynaklardan almakta (Sancar, 2008: 43), sahip oldukları siyasal kültür ve değer kodlarının süzgecinden geçirerek (Çaha, 2004: 1) kendilerine en uygun gelen alternatifleri eldeki verileri, bilgileri ve tecrübeleri de kullanarak (Damlapınar ve Balcı, 2014: 98) değerlendirmekte ve oy verme davranışlarını şekillendirmektedir. Seçmenlerin, kendilerinininkiyle aynı görüşleri ifade ettikleri ölçüde siyasal partileri tercih ettikleri (Warwick, 2004: 264) düşünüldüğünde, kurulan siyasal ittifaklardan da seçmenler, kültürel kodlarına ve değerlerine uygun hareket edilmesini, kendileriyle benzer ideolojik yönelimlere sahip olunmasını bekleyebilmektedir. Dolayısıyla 'seçmenlerin kendi çıkarlarına uygun' (Kollman, 2001: 186) siyasal ittifak özelliklerine sahip oluşumlara sıcak baktığını söylemek mümkündür. Bu özelliklerin yanı sıra seçmen nezdinde siyasal ittifakların samimi, dürüst, çalışkan, güvenilir, uyumlu, şeffaf, tutarlı, istikrarlı, başarılı ve bağımsız olması gibi genel kabul gören nitelikler de önem arz etmektedir.

Siyasal davranışlar ve siyasal katılma yalnızca organizmanın tabi olduğu siyasal uyarılar ile sahip olduğu ön yönelimlerin bir fonksiyonu olarak oluşmaktadır (Tokgöz, 2010: 97). Seçmenlerin oy verme tercihlerini araştıran çalışmalar; oy verme davranışlarında siyasal parti/lider ile ilintili birtakım özelliklerin de belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır (Aydın Kılıç, 2013: 181). Dolayısıyla siyasal parti ve liderlerin taşıdığı çeşitli özellikler siyasal ittifakların seçmen nezdinde algılanışını doğrudan etkileyebilmektedir.

Bir hak ve ödev olan siyasal katılma davranışını gerçekleştiren seçmenlerin (Arklan ve Rençber, 2018: 225) karar süreçlerinde, parti veya adayın ideolojisi ve dine bakış açısı, seçmenin ailesi ve yakın çevresi, parti ve lidere bağlılığı, ekonomik menfaati ve söz konusu parti ve adayın kazanma ihtimali önem arz etmekte, oy verme tercihleri bu doğrultuda oluşmaktadır (Kalender, 2000: 140). Bahsi geçen unsurlara ek olarak oy verme davranışlarının oluşumunda siyasal ve kültürel değerlerin etkisi de bulunmaktadır (Akgün, 2002: 81). Belirli siyasal değer kodlarına bağlılık, bir siyasal partiyle özdeşleşmeyi ve bu doğrultuda birtakım seçmenin oy tercihini aynı partiden yana kullanması ya da başka bir partiye oy kullanmaması sonucunu ortaya çıkarmaktadır (Özkan, 2007: 89). Demokrasinin gelişim sürecinde olduğu toplumlarda seçmenlerin olaylar karşısındaki farkındalık düzeyleri sürekli arttığı için beklenti ve tercihleri değişebilmekte, demokratik gelişimini tamamlamış toplumlarda ise farkındalık düzeyi son noktaya geldiği için çoğunlukla tercih ve beklentileri stabil kalmaktadır (Özsoy, 2009: 56). Ancak seçimle ilintili davranışların sadece hesaplı ve mantıklı bir kararın sonucunda yapılmadığını, işin içinde duygusal aynı zamanda kişisel boyutların da olduğunu belirtmek gerekmektedir (Bongrand, 1992: 52).

Seçmen davranışlarını yönlendirme sürecinde oldukça güçlü bir etkisi olan siyasal lider ya da adaylara (Holmberg ve Oscarson, 2013: 45) yönelik çeşitli özelliklerin de ön plana çıktığı bilinmektedir. Tüm liderleri kapsayan tek bir yetenek ve bireysel özellik kalıbı bulunmamakla (McGregor, 1970:129) birlikte, bu özellikleri Aristoteles, adalet, ılımlılık, sağgörü ve dayanıklılık (Adair, 2005: 29-30) şeklinde ele almaktadır. Günümüzde ise siyasal liderlerin eğitimi, cinsiyeti, tanınmışlığı, dindarlığı, laikliği, muhafazakârlığı, çalışacağı ekibi, dürüstlüğü, çalışkanlığı, giyim kuşamı, duruşu, hitabeti, retorığı, güvenilirliği (Canöz, 2013: 111), bireylerle etkili iletişim gerçekleştirme becerisi, huyları, yönetsel kabiliyeti, bilgi ve zekâ seviyesi, ahlaki yapısı, müeyyide gücü, iş bitirme kabiliyeti, kamu yönetiminde sahip olduğu deneyim, daha önceki icraatları ve sorunlara ilişkin çözüm politikaları ile (Balcı, 2003: 153) seçmenlerin inanç, güven, vefa ve bağlılık beslemesine olanak tanıyan (Genel, 2019: 121) diğer kişisel özellikleri (Rosenberg ve McCafferty, 1987: 32) seçmen nezdinde büyük önem arz etmektedir. Bahsi geçen özelliklere sahip lider ya da adayların, zihnindeki vizyonu uygulayabilmek amacıyla istekli görünmesi (Blanchard, 1996: 85), zamanını mümkün olduğunca etkin bir biçimde kullanması ve gerçekleştirilen tüm bu etkinlikler için mükemmel bir izleyici, dinleyici, öğrenici, amaç tayin edici, araştırmacı ve destekleyici olması (Marşap, 1999: 74) gerekmektedir. Böylece ideal bir aday kimliğinin üç ana değişkeni olan güvenilirlik, çekicilik ve özdeşleşme sağlanmış olacaktır (Trent ve Friedenborg, 1983:75'ten akt. Uztuğ, 1999: 144-145).

1.2. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemiyle Değişime Uğrayan İttifak Anlayışı ve Oluşan Siyasal İttifaklar

Türk siyasal tarihi ittifaklar açısından incelendiğinde, temel olarak iki dönem göze çarpmaktadır. Bunların ilkinin siyasal ittifakların kanunen yasaklandığı dönemde kurulan ittifaklar oluşturmaktadır. Bu dönemde siyasal partilerin ittifak kurması 2820 sayılı siyasal Partiler Kanunu 90/2. "Siyasî partiler, tüzük ve programları dışında faaliyette bulunamayacakları gibi seçimlerde başka bir partiyi destekleme kararı da alamazlar." (<https://www.resmigazete.gov.tr>) ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu 16. "Siyasal partiler anlaşarak müşterek liste halinde aday gösteremezler." (<https://www.tbmm.gov.tr>) maddeleriyle 1983 yılında yasaklanmıştır. Bununla beraber yine aynı yılda 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu 33. "Genel seçimlerde ülke genelinde, ara seçimlerde seçim yapılan çevrelerin tümünde, geçerli oyların %10'unu geçmeyen partiler milletvekili çıkaramazlar. Bu siyasî parti listesinde yer almış bağımsız adayların seçilebilmesi de listesinde yer aldığı siyasî partinin ülke genelinde ve ara seçimlerde seçim yapılan çevrelerin tümünde yüzde onluk barajı aşması ile mümkündür" (<https://www.anayasa.gen.tr>) maddesi yasalasmış ve bu yasa %10'luk bir seçim barajı getirmiştir. %10 barajının yürürlüğe girmesiyle birçok parti için baraj sorunu ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla baraj sorununu aşmak isteyen siyasal partiler, yukarıda bahsedilen seçim mevzuatı gereğince açık ve yasal siyasal ittifaklar gerçekleştirilememiş, bunun yerine "kanuna karşı hile" ya da "kanunu dolanarak" yahut daha yumuşak bir ifadeyle kanunun açık kalan noktalarından yararlanarak ittifak kurma eğilimine girmiştir (Uzun, 2018: 193).

Seçim kanunlarının ittifaklara cevaz vermediği bu dönemlerde siyasal ittifaklar, siyasal partilerin çoğunlukla baraj sorunu olmayan partilerin listelerinde seçime girip milletvekili seçildikten sonra tekrar partisine dönüş şeklinde uygulanmıştır. Birleşmenin gerçekleştiği partiye, "çatı parti" adı verilmiştir. Bu ittifaklara, 1995 seçimlerinde Büyük Birlik Partisi'nin Anavatan Partisi çatısı altında seçime girerek toplamda %19,7 oy ile 132 sandalye kazanmaları ve daha sonraki süreçte Anavatan Partisi listelerinden giren 7 Büyük Birlik Partisi milletvekilinin çatı partiden ayrılarak kendi partilerine geçmesi örnek olarak verilebilmektedir. Bir diğer örnekte ise, 2015 yılında yapılan milletvekili genel seçimlerinde %10 barajını aşmayı amaçlayan Büyük Birlik Partisi ve Saadet Partisi ittifak yapmış ve Saadet Partisi çatısı altında seçime girmişlerdir. Ancak SP-BBP ittifakının oy oranı %10 barajının altında kaldığı için parlamentoda temsil hakkı kazanamamışlardır (İba, 2020: 186).

Türk siyasal tarihinin ittifaklar açısından ikinci dönemi, 2017 Anayasa Değişikliği Referandumu ardından 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nda yapılan 12/A- (Ek: 13/3/2018-7102/15 md.) "Seçimlere katılma yeterliliği taşıyan siyasal partiler, ittifak yaparak seçime katılabilir. İttifak yapan siyasal partiler, kendi aday listelerini verir" (<https://www.resmigazete.gov.tr>) değişikliği sonucunda siyasal partiler arasında açık bir şekilde ittifakların gerçekleştirilmesine olanak tanınmasıyla başlamaktadır. Bu dönemde yine %10 barajı devam etmekle birlikte daha önce bu konuyla ilgili 33. Maddeye (Ek cümle: 13/3/2018-7102/20 md.) "Seçim ittifakı yapılması halinde, yüzde onluk barajın hesaplanmasında ittifak yapan siyasal partilerin aldıkları geçerli oyların toplamı esas alınır ve bu siyasal partiler için ayrıca baraj hesaplaması yapılmaz. Bir siyasal parti listesinde yer almış bağımsız adayların seçilebilmesi de listesinde yer aldığı siyasal partinin ülke genelinde ve ara seçimlerde seçim yapılan çevrelerin tümünde yüzde onluk barajı aşması ile mümkündür" (<https://www.mevzuat.gov.tr>) ifadesi eklenerek barajın, yapılan ittifakların toplam aldığı oy oranıyla değerlendirilmesinin yolu açılmış ve baraj sorunu yaşayan siyasal partilerin ittifaklar içerisinde bulunmaları durumunda bu sorunu büyük ölçüde aşmaları sağlanmıştır. Bu sayede, yeni sistemde ittifak içerisinde olan bir siyasal parti %1 oy dahi olsa, içerisinde bulunduğu ittifakın %10 barajını geçmesi durumunda, barajı geçmiş sayılmakta ve milletvekili çıkarabilmektedir.

Siyasal ittifaklara cevaz veren kanun değişiklikleri sonucunda ortaya çıkan ilk ittifak örnekleri, 24 Haziran 2018 tarihindeki Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve aynı tarihte yapılan 27. Dönem Milletvekili Genel Seçimi'nde görülmüştür. Bu seçimler yaklaşırken iki büyük ittifak ortaya çıkmıştır. Bunlar Cumhurbaşkanlığı ve Millet İttifakı'dır.

24 Haziran 2018 seçimleri için AK Parti, MHP ve BBP Cumhur İttifakı'nı kurarak Cumhurbaşkanı Seçim'inde Recep Tayyip Erdoğan'ı desteklemişlerdir (Turan, 2018: 48). Milletvekili seçiminde de AK Parti ile MHP ittifak yapmış, kendi isim ve logolarıyla Cumhur İttifakı çatısı altında seçime girmiştir. Büyük Birlik Partisi ise belirlemiş olduğu adayları Adalet ve Kalkınma Partisi listelerinde aday göstererek, ittifakı desteklemiş ve kendi adıyla seçim pusulasında yer almamıştır. 'CHP, SP, İyi Parti ve DP ise Millet İttifakı çatısı altında toplanmıştır' (Turan, 2018: 48). Ancak bu ittifak sadece milletvekili seçiminde beraber hareket edebilmiş, Cumhurbaşkanı seçiminde ortak bir aday çıkaramamıştır. Milletvekili Genel seçimlerinde Demokrat Parti, adaylarını İyi Parti listelerinden göstermiş ve seçime katılmamıştır. Diğer üç parti ise Millet İttifakı çerçevesi içerisinde kendi isim ve logolarıyla seçime katılmıştır.

Cumhur İttifakı ve Millet İttifakı 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçimleri'nde de varlığını sürdürmüştür. İttifak içerisinde yer alan siyasal partiler birçok büyükşehir, il ve ilçelerde ayrı ayrı adaylar çıkarmak yerine bir aday çıkararak o adayı destekleme kararı almışlardır. Bu duruma en iyi örnek, Türkiye'nin en büyük ili olan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı için Cumhur İttifakı adayı olarak Adalet ve Kalkınma Partisi'nden Binali Yıldırım'ın, Millet İttifakı adayı olarak ise Cumhuriyet Halk Partisi'nden Ekrem İmamoğlu'nun gösterilmesidir. İttifakları oluşturan diğer partiler herhangi bir aday göstermeyerek içerisinde yer aldıkları ittifakın adayını desteklemişlerdir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmada, siyasal ittifaklarda aranan özellikler tespit edilerek, bu özelliklerin Cumhur İttifakı'na atfedilme durumu ortaya konulmaya çalışılmaktadır. Ayrıca bu amaç kapsamında, siyasal ittifaklarda aranan özellikler ile Cumhur İttifakı'na atfedilme durumu arasındaki ilişki ve söz konusu özelliklerin katılımcı profili açısından sergilediği farklılaşma üzerinde durulmaktadır.

2.2. Araştırma Soruları ve Hipotezler

Çalışmada aşağıda yer alan iki temel araştırma sorusuna cevap aranmakta ve ikinci araştırma sorusu altında ise iki hipotez test edilmektedir. Oluşturulan hipotezler Null hipotez (H0) formunda tasarlanmış olup, bağımlı değişkenlerin bağımsız değişkenlerden herhangi biri açısından anlamlı bir farklılaşma sergilemesi durumunda aşağıda yer alan hipotezler de reddedilecektir.

Araştırma Sorusu 1: Siyasal ittifaklarda hangi tür özellikler ne düzeyde aranmakta ve bu özellikler Cumhur İttifakı'na ne düzeyde atfedilmektedir?

Araştırma Sorusu 2: Siyasal ittifaklarda aranan özellikler ve bu özelliklerin Cumhur İttifakı'na atfedilme durumu katılımcı profili açısından nasıl bir dağılım sergilemektedir?

H0a: Siyasal ittifaklarda aranan özellikler katılımcı profili açısından anlamlı bir farklılaşma sergilememektedir.

H0b: Siyasal ittifaklarda aranan özelliklerin Cumhur İttifakı'na atfedilme durumu katılımcı profili açısından anlamlı bir farklılaşma sergilememektedir.

2.3. Araştırmanın Modeli

Araştırma, genel tarama modelini esas almakta, bağımsız değişkenlerle bağımlı değişkenler arasında karşılaştırmalı ilişkisel taramalar gerçekleştirmektedir. Bu bağlamda, bağımsız değişken olarak alınan katılımcı profilinin bağımlı değişkenler olarak belirlenen ve siyasal liderlere ilişkin özellikler, siyasal partilere ilişkin özellikler ve siyasal yaklaşımlara ilişkin özellikler olmak üzere üç boyutta ele alınan siyasal ittifaklarda aranan özellikler ve bu özelliklerin Cumhur İttifakı'na atfedilme durumu üzerinde meydana getirdiği farklılaşma test edilmektedir.

2.4. Araştırmanın Uygulanması ve Örneklem

Siyasal ittifaklarda aranan özellikler, bu özelliklerin Cumhur İttifakı'na atfedilme durumu ve katılımcı profilinin bunlar üzerinde oluşturduğu farklılaşmayı belirlemek için 25-30 Mart 2019 tarih aralığında İstanbul seçmenlerine yönelik bir saha araştırması yapılmıştır. Basit rastlantısal örneklem baz alındığı ve verilerin basılı anket formlarıyla yüz yüze toplandığı araştırmada, sahada 535 anket formu kullanılmış, gerçekleştirilen ön inceleme sonucunda 505 anket formu üzerinde analizler gerçekleştirilmiştir.

2.5. Veri Toplama Araçları

Katılımcı profilini, siyasal ittifaklarda aranan özellikleri ve bu özelliklerin Cumhur İttifakı'na atfedilme durumunu ortaya koymak üzere üç bölüm ve 60 sorudan oluşan bir form hazırlanmıştır. Formun ilk bölümde katılımcı profiline ilişkin 12 soru bulunmakta, ikinci bölümde siyasal ittifaklarda aranan özellikleri belirlemeye dönük 5'li likert ölçeğiyle hazırlanmış 24 soru

yer almakta, üçüncü bölümde ise bu 24 soruluk ölçeğin aynısı Cumhuriyet İttifakı özelinde kurgulanarak araştırmaya katılanlara yöneltilmektedir.

Anket formunun sahaya uygulanmasından önce konunun uzmanı iki akademisyenin görüşlerine başvurulmuş, ardından 50 kişi üzerinde ön test yapılmış ve ardından anket formu nihai haline kavuşturulmuştur.

2.6. Veri Analizleri ve Testler

Verilerin işlenmesinde SPSS (Statistical Package For Social Science) 24.0 ve AMOS (Analysis of Moment Structures) 22.0 istatistik programları kullanılmıştır. Verilerin analizinde sırasıyla, katılımcı profilini gözler önüne sermek amacıyla betimsel analiz tekniklerinden faydalanılmıştır. Araştırmanın amacı bağlamında hazırlanan araştırma sorularından ve oluşturulan hipotezlerden yola çıkarak siyasal ittifaklarda aranan özellikler ve bu özelliklerin Cumhuriyet İttifakı'na atfedilme durumu ile ilgili temel değişkenleri tespit etmeye yönelik keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizi; siyasal ittifaklarda aranan özelliklerin ve Cumhuriyet İttifakı'na atfedilen özelliklerin kendi aralarında ve birbirleriyle olan ilişkileri ölçmek üzere korelasyon analizi; bu özelliklerin katılımcı profili açısından farklılaşma durumunu ortaya koymak üzere ise tek yönlü varyans analizi ve bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır.

3. Bulgular

3.1. Araştırmanın Katılımcı Profili

Araştırmaya katılanların sosyo-demografik özelliklerine bakıldığında; bu kişilerin %59,3'ü erkek iken, %40,7'si kadındır. En düşük katılımcı yaşı 18, en yüksek katılımcı yaşı 72, yaşların aritmetik ortalaması 31,31, standart sapması ise 10,39'dur. Katılımcı yaşı kategorize edildiğinde ise, %46,4'ünün 18-28 arası, %35,4'ünün 29-39 arası, %11'inin 40-50 arası ve %7,2'sinin 51 ve üzeri yaş grubu içerisinde bulunduğu anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılanların %36,7'si yükseköğretim ya da fakülte mezunu, %35,3'ü lise mezunu, %14,5'i yüksek lisans ve üzeri mezunu, %6,8'i ilköğretim mezunu ve %6,6'sı ortaokul mezunudur. Bekâr olanların oranı %60, evlilerin oranı %40'tır. Meslek durumu olarak, öğrenciler %29,3'lük, serbest meslek sahipleri %17,8'lik, memurlar %17,6'lık, işçiler %15,1'lik, esnaflar %8,3'lük, ev hanımları %5,6'lık, sanayici-tüccarlar %3,7'lik ve emekliler %2,7'lik bir dilimi oluşturmaktadır. Bu kişiler aylık ortalama aile geliri olarak en düşük 500 TL, en yüksek 70000 TL seviyesinde gelire sahip olup, gelirlerin aritmetik ortalaması 5512,15 TL ve standart sapması 5738,26 TL'dir. Aylık ortalama aile geliri kategorik hale getirildiğinde, araştırmaya katılanların %53,7'sinin 2501-5000 TL, %18,1'inin 2500 TL ve aşağısı, %17,1'inin 7501 TL ve üzeri, %11,1'inin ise 5001-7500 TL arası aylık ortalama aile gelirin sahip olduğu fark edilmektedir.

Araştırmaya katılanların siyasal tercihleri incelendiğinde; 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde %47,7'sinin AK Parti, %22,2'sinin CHP, %10,5'inin MHP, %3,1'inin BDP, %0,9'unun SP, %0,4'ünün TKP yönünde oy kullanırken, %15,2'sinin oy kullanmadığı; 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde ise %42,6'sının AK Parti, %24,4'ünün CHP, %12'sinin MHP, %6,6'sının HDP, %5,4'ünün İYİ Parti, %2,6'sının SP, %0,9'unun HÜDAPAR lehinde oy kullandığı ve %5,6'sının oy kullanmadığı görülmektedir. 31 Mart 2019'da gerçekleştirilecek yerel seçimlerde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı için %42,7'si Millet İttifakı adayı Ekrem İmamoğlu'na, %39,7'si Cumhuriyet İttifakı adayı Binali Yıldırım'a, %0,6'sı Saadet Partisi adayı Necdet Gökçınar'a oy vermeyi düşünürken, %13'ü kararsız olduğunu ve %4'ü oy kullanmayacağını belirtmektedir. Bununla birlikte, Cumhuriyet İttifakı, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan Adayı olarak Binali Yıldırım'dan farklı bir aday gösterseydi, katılımcıların %44'ü oy vermeyeceğini, %29,4'ü oy vereceğini ve %26,7'si kararsız olduğunu ifade etmektedir. Yine, Cumhuriyet İttifakı'nın İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Binali Yıldırım farklı bir siyasal parti ya da ittifakın adayı olsaydı, %51'i oy vermeyeceğini, %24,1'i oy vereceğini ve %24,9'u kararsız olduğunu söylemektedir. Diğer taraftan, Millet İttifakı'nın İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Ekrem İmamoğlu Cumhuriyet İttifakı adayı olsaydı, %44,6'sı oy vermeyeceğini, %30,1'i oy vereceğini ve %25,3'ü kararsız olduğunu dile getirmektedir.

3.2. Siyasal İttifaklarda Aranan Özelliklere ve Bu Özelliklerin Cumhuriyet İttifakı'na Atfedilme Durumuna İlişkin Keşfedici Faktör Analizi

Siyasal ittifaklarda aranan özelliklere yönelik ana değişkenleri belirlemek ve kuramsal çerçeveye sonuçların ne derece uyumlaştığını belirlemek amacıyla 5'li Likert skalası esas alınarak hazırlanan 24 yargıya (item) deneklerden temin edilen cevaplar doğrultusunda keşfedici faktör analizi (KFA) yapılmıştır. Gerçekleştirilen faktör analizi neticesinde maddelerden bazıları anlamsız boyutlar içerisinde yer alması veya yaklaşık değerlerle birden çok faktöre yüklenmesi sebebiyle değerlendirme dışı bırakılmış, sonuçta ise araştırmanın teorik altyapısıyla da tutarlı 3 faktör grubunun üzerinde durulabildiği anlaşılmıştır. Faktörlerden ilki "Siyasal Liderlere İlişkin Özellikler", ikincisi "Siyasal Partilere İlişkin Özellikler" ve üçüncüsü "Siyasal Yaklaşımlara İlişkin Özellikler" olarak isimlendirilmiştir. Siyasal ittifaklarda aranan özelliklere ilişkin hazırlanan ölçeğin güvenirlik katsayısı (Cronbach's $\alpha = ,897$) ilgili ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermiştir. Faktör gruplarının ise, birinci faktör (,759), ikinci faktör (,761) ve üçüncü faktör (,885) şeklinde oldukça ve yüksek düzeyde

güvenilir aralığında bulunan değerlere sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca, KMO değeri 0,890'dır ve Bartlett küresellik testinin sonucu anlamlıdır ($p < ,001$).

Siyasal ittifaklarda aranan özelliklerin Cumhuriyet İttifakı'na atfedilme durumunu tespit etmek üzere, yukarıda bahsi geçen siyasal ittifaklarda aranan özelliklere ilişkin temel değişkenleri saptamak amacıyla 5'li Likert skalası esas alınarak hazırlanan ve 24 yargıdan (item) oluşan ölçek, Cumhuriyet İttifakı özelinde tekrar deneklere yöneltilmiş, alınan cevaplar doğrultusunda yeniden keşfedici faktör analizi (KFA) gerçekleştirilmiştir. Yukarıda yer verilen dizge içerisinde takip edilen prosedürler aynen tekrar edilerek yapılan faktör analizi sonucunda, Tablo 1'den de anlaşılacağı üzere, siyasal ittifaklarda aranan özelliklere ilişkin faktör gruplarının tüm alt boyutlarıyla beraber Cumhuriyet İttifakı'na atfedilen özellikler olarak da ortaya çıktığı görülmüştür. Bu durum söz konusu ölçeğin, siyasal ittifaklarda aranan özellikleri ortaya koyma noktasında geçerli bir ölçek olduğunu kanıtlar niteliktedir. İlgili ölçeğin güvenilirlik katsayısı (Cronbach's $\alpha = ,979$) yüksek derecede güvenilir bir ölçek olduğunu teyit etmekte; faktör gruplarının ise, birinci faktör (,951), ikinci faktör (,910) ve üçüncü faktör (,980) şeklinde oldukça güvenilir aralığında yer alan değerler içermektedir. Bununla birlikte, KMO değeri 0,970'dir ve Bartlett küresellik testinin sonucu anlamlıdır ($p < ,001$).

Faktör analizleri neticesinde birinci boyutu açıklayan 4 madde tespit edilmiştir. Bunlar; "Liderlerin Dürüst Olması", "Liderlerin Samimi Olması", "Liderlerin İstikrarlı ve Tutarlı Olması" ve "Liderlerin Eleştirilere Açık Olması" ifadelerinin yer aldığı maddelerdir. Bu maddeler siyasal ittifak sürecinin önemli unsurlarından birisi olan siyasal liderler üzerine odaklanan ve onların özelliklerine vurgu yapan yargılar içermektedir. Bundan ötürü de bu boyut "Siyasal Liderlere İlişkin Özellikler" olarak adlandırılmıştır ve siyasal ittifaklarda aranan özelliklerde toplam varyansın %16,06'sını, Cumhuriyet İttifakı'na atfedilen özelliklerde ise %22,87'sini açıklamaktadır.

Analizler sonucunda ikinci boyutu açıklayan 5 madde belirlenmiştir. Bunlar; "İttifakı Oluşturan Partilerin Benzer İdeolojiye Sahip Olması", "İttifakı Oluşturan Partilerin Parti Programlarının Birbirine Benzer Olması", "İttifakı Oluşturan Partilerin İttifak Konusunda Hassas Davranış Sergilemesi", "İttifakı Oluşturan Partilerin Politika Üretme ve Uygulamada Birbirine Uyum İçerisinde Olması" ve "İttifakı Oluşturan Partilerin Ülke Genelinde Faaliyet Göstermesi" yargılarına yer veren maddelerdir. İfadelerden de anlaşılacağı üzere, siyasal ittifakı oluşturan siyasal partilerin kendi bünyelerinde taşıdıkları nitelikler ve bunların birbirleriyle uyumlaşma durumu üzerine odaklanılmaktadır. Bundan dolayı da bu boyut "Siyasal Partilere İlişkin Özellikler" olarak isimlendirilmiştir ve siyasal ittifaklarda aranan özelliklerde toplam varyansın %15,18'ini, Cumhuriyet İttifakı'na atfedilen özelliklerde ise toplam varyansın %24,62'sini açıklamaktadır.

Üçüncü boyut 8 madde ile ortaya konulmaktadır. Bunlar; "Bir Siyasal İttifakın Türkiye'ye Yönelik Saldırıları Karşısında Parti Çıkarı veya Siyasi Hesaplar Yapmaksızın Ortak Bir Duruş Sergilemesi", "Bir Siyasal İttifakın Şeffaf, Bağımsız ve Kirlili Hesaplardan Uzak Bir Anlayışa Sahip Olması", "Bir Siyasal İttifakın Türkiye'nin İstiklalini ve İstikbalini Her Şeyin Üstünde Tutması", "Bir Siyasal İttifakın Milli ve Üniter Bir Devlet Anlayışına Sahip Olması ve Bunu Savunması", "Bir Siyasal İttifakın Yerli ve Milli Bir Duruş Sergilemesi", "Bir Siyasal İttifakın Hedefinin Ülkeyi Muasır Medeniyet Seviyesinin Üzerine Çıkarmak Olması", "Bir Siyasal İttifakın Hedefinin Türkiye'yi Küresel Bir Güç Haline Getirmek Olması" ve "Bir Siyasal İttifakın Gerçekleştirdiği ve Gerçekleştireceği Politikalarda Barış ve Adaleti Ön Planda Tutması" ifadelerini içeren maddelerdir. Bu maddeler birlikte değerlendirildiğinde, siyasal ittifakın bağlamını oluşturan, bir araya gelecek siyasal aktörlere zemin teşkil ederek onları ortak paydada buluşturacak olan siyasal yaklaşımlar üzerinde durulduğu fark edilmektedir. Buradan hareketle bu boyut "Siyasal Yaklaşımlara İlişkin Özellikler" olarak nitelendirilmiştir ve siyasal ittifaklarda aranan özelliklerde toplam varyansın %25,32'sini, Cumhuriyet İttifakı'na atfedilen özelliklerde ise toplam varyansın %36,63'ünü açıklamaktadır.

Tablo 1. Siyasal İttifaklarda Aranan Özelliklere ve Bu Özelliklerin Cumhuriyet İttifakına Atfedilme Durumuna İlişkin Keşfedici Faktör Analizi

Siyasal İttifaklarda Aranan Özellikler ve Cumhuriyet İttifakı'na Atfedilme Durumu		Siyasal İttifaklarda Aranan Özellikler					Cumhuriyet İttifakı'na Atfedilen Özellikler				
		A.O.	S.D.	1	2	3	A.O.	S.D.	1	2	3
Siyasal Liderlere İlişkin Özellikler	Liderlerin Dürüst Olması	4,77	,57	,772			2,91	1,53	,677		
	Liderlerin Samimi Olması	4,65	,66	,712			2,99	1,54	,699		
	Liderlerin İstikrarlı ve Tutarlı Olması	4,67	,70	,688			3,05	1,55	,724		
	Liderlerin Eleştirilere Açık Olması	4,61	,74	,643			2,61	1,54	,726		

Siyasal Partilere İlişkin Özellikler	İttifakı Oluşturan Partilerin Benzer İdeolojiye Sahip Olması	3,83	1,22		,805		3,20	1,40		,768	
	İttifakı Oluşturan Partilerin Parti Programlarının Birbirine Benzer Olması	3,65	1,27		,734		3,18	1,29		,776	
	İttifakı Oluşturan Partilerin İttifak Konusunda Hassas Davranış Sergilemesi	4,31	,87		,627		3,26	1,40		,632	
	İttifakı Oluşturan Partilerin Politika Üretme ve Uygulamada Birbirleriyle Uyum İçerisinde Olması	4,36	,88		,600		3,25	1,37		,727	
	İttifakı Oluşturan Partilerin Ülke Genelinde Faaliyet Göstermesi	4,37	,92		,485		3,66	1,33		,716	
Siyasal Yaklaşımlara İlişkin Özellikler	Bir Siyasal İttifakın Türkiye'ye Yönelik Saldırıları Karşısında Parti Çıkarı veya Siyasi Hesaplar Yapmaksızın Ortak Bir Duruş Sergilemesi	4,67	,70		,735	3,05	1,56			,767	
	Bir Siyasal İttifakın Şeffaf, Bağımsız ve Kirlili Hesaplardan Uzak Bir Anlayışa Sahip Olması	4,69	,64		,735	2,84	1,57			,697	
	Bir Siyasal İttifakın Türkiye'nin İstiklal ve İstikbalini Her Şeyin Üzerinde Tutması	4,63	,74		,702	3,02	1,58			,756	
	Bir Siyasal İttifakın Milli ve Üniter Bir Devlet Anlayışına Sahip Olması ve Bunu Savunması	4,40	,93		,694	3,18	1,50			,781	
	Bir Siyasal İttifakın Yerli ve Milli Bir Duruş Sergilemesi	4,45	,93		,676	3,13	1,57			,770	
	Bir Siyasal İttifakın Hedefinin Ülkeyi Muasır Medeniyet Seviyesinin Üzerine Çıkarmak Olması	4,64	,71		,672	3,03	1,56			,776	
	Bir Siyasal İttifakın Hedefinin Türkiye'yi Küresel Bir Güç Haline Getirmek Olması	4,54	,83		,649	3,09	1,56			,777	
	Bir Siyasal İttifakın Gerçekleştirdiği ve Gerçekleştireceği Politikalarda Barış ve Adaleti Ön Planda Tutması	4,66	,65		,626	2,91	1,56			,760	
Özdeğer (Eigenvalue)			2,73	2,58	4,30			3,88	4,18	6,22	
Açıklanan varyans			16,06	15,18	25,32			22,87	24,62	36,63	
Toplam açıklanan varyans	56,58					84,14					
Cronbach's alpha (her bir faktör için)			,759	,761	,885			,951	,910	,980	
Cronbach's alpha (tüm ölçek için)	,897					,979					
KMO measure of sampling adequacy	,890					,970					
Bartlett's test of sphericity	X ² =3607	s.d. =136	p<,001			X ² =11179	s.d. =136	p<,001			

3.3. Siyasal İttifaklarda Aranılan Özelliklere ve Bu Özelliklerin Cumhuriyet İttifakı'na Atfedilme Durumuna İlişkin Doğrulayıcı Faktör Analizi

Siyasal ittifaklarda aranılan özelliklere ilişkin temel değişkenleri saptamak ve Siyasal ittifaklarda aranılan özelliklerin Cumhuriyet İttifakı'na atfedilme durumunu tespit etmek üzere gerçekleştirilen keşfedici faktör analizi ile elde edilen ve üç boyuttan meydana gelen ölçeklerin yapı geçerliliğini temin etmek amacıyla, birinci düzey doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Analiz neticesinde ulaşılan değerler, kabul edilebilir aralıkta olmadığından, AMOS 22.0 programı tarafından önerilen modifikasyonlar uygulanmıştır. Gerçekleştirilen modifikasyonlar neticesinde kabul edilebilir uyum değerleri elde edilmiştir.

Tablo 2'de de görüleceği üzere, siyasal ittifaklarda aranılan özellikler (CMIN/df= 3,056; AGFI= ,896; GFI= ,925; CFI= ,936; NFI= ,908; RMSEA= ,065 p= ,000) ve Cumhuriyet İttifakı'na atfedilen özellikler (CMIN/df= 3,221; AGFI= ,888; GFI= ,919; CFI= ,978; NFI= ,968; RMSEA= ,068 p= ,000) ölçekleri kabul edilebilir sınırlar içerisinde bulunan uyum değerlerine sahip olduğundan ilgili ölçeklerin yapı geçerliliği sağlanmıştır (Kline, 2016; Hooper vd., 2008; Hu ve Bentler, 1999; Jöreskog ve Sörbom, 1993; Anderson ve Gerbing, 1984).

Ayrıca, Tablo 2'de detaylandırılan standardize edilmiş beta değerleri incelendiğinde, siyasal ittifaklarda aranılan özellikler ölçeğinde yer alan "İttifakı Oluşturan Partilerin Parti Programlarının Birbirine Benzer Olması" değişkeninin diğerlerine nazaran daha düşük bir değer almakla birlikte Tabachnick ve Fidell'in (2013: 651) alt sınır kabul ettiği 0,32'nin aşığına düşmediği, onun dışındaki değişkenlerin de 0,5'in üzerinde değerlere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Cumhuriyet İttifakı'na atfedilen özellikler ölçeğinde ise bütün değişkenlerin 0,7'nin üzerinde yüksek değerlere sahip olduğu fark edilmektedir.

Tablo 2. Siyasal İttifaklarda Aranan Özelliklere ve Bu Özelliklerin Cumhuriyet İttifakı'na Atfedilme Durumuna İlişkin Doğrulayıcı Faktör Analizi

Siyasal İttifaklarda Aranan Özellikler ve Cumhuriyet İttifakı'na Atfedilme Durumu		Siyasal İttifaklarda Aranan Özellikler			Cumhuriyet İttifakı'na Atfedilen Özellikler		
		1	2	3	1	2	3
Siyasal Liderlere İlişkin Özellikler	Liderlerin Dürüst Olması	,796			,936		
	Liderlerin Samimi Olması	,722			,918		
	Liderlerin İstikrarlı ve Tutarlı Olması	,622			,888		
	Liderlerin Eleştirilere Açık Olması	,539			,873		
Siyasal Partilere İlişkin Özellikler	İttifakı Oluşturan Partilerin Benzer İdeolojiye Sahip Olması		,539			,786	
	İttifakı Oluşturan Partilerin Parti Programlarının Birbirine Benzer Olması		,338			,827	
	İttifakı Oluşturan Partilerin İttifak Konusunda Hassas Davranış Sergilemesi		,629			,851	
	İttifakı Oluşturan Partilerin Politika Üretim ve Uygulamada Birbirine Uyum İçerisinde Olması		,815			,867	
	İttifakı Oluşturan Partilerin Ülke Genelinde Faaliyet Göstermesi		,625			,761	
Siyasal Yaklaşımlara İlişkin Özellikler	Bir Siyasal İttifakın Türkiye'ye Yönelik Saldırıları Karşısında Parti Çıkarı veya Siyasi Hesaplar Yapmaksızın Ortak Bir Duruş Sergilemesi			,699			,938
	Bir Siyasal İttifakın Şeffaf, Bağımsız ve Kirlili Hesaplardan Uzak Bir Anlayışa Sahip Olması			,779			,931
	Bir Siyasal İttifakın Türkiye'nin İstiklal ve İstikbalini Her Şeyin Üzerinde Tutması			,672			,926
	Bir Siyasal İttifakın Milli ve Üniter Bir Devlet Anlayışına Sahip Olması ve Bunu Savunması			,652			,899
	Bir Siyasal İttifakın Yerli ve Milli Bir Duruş Sergilemesi			,626			,908
	Bir Siyasal İttifakın Hedefinin Ülkeyi Muasır Medeniyet Seviyesinin Üzerine Çıkarmak Olması			,710			,926
	Bir Siyasal İttifakın Hedefinin Türkiye'yi Küresel Bir Güç Haline Getirmek Olması			,657			,897
	Bir Siyasal İttifakın Gerçekleştiği ve Gerçekleşireceği Politikalarda Barış ve Adaleti Ön Planda Tutması			,781			,953
CMIN/DF		3,056			3,221		
AGFI		,896			,888		
GFI		,925			,919		
CFI		,936			,978		
NFI		,908			,968		
RMSEA		,065			,068		
p		,000			,000		

3.4. Siyasal İttifaklarda Aranan Özelliklere ve Bu Özelliklerin Cumhuriyet İttifakı'na Atfedilme Durumuna İlişkin Betimsel ve İlişkisel Analizler

Siyasal ittifaklarda aranan özellikler ve Cumhuriyet İttifakı'na atfedilen özellikler içerisinde yer alan boyutların her birinin altında bulunan maddelerin aritmetik ortalaması alınarak suretiyle yeni değişkenler elde edilmiştir. "Siyasal Liderlere İlişkin Özellikler", "Siyasal Partilere İlişkin Özellikler" ve "Siyasal Yaklaşımlara İlişkin Özellikler" olarak isimlendirilen yeni değişkenlere ait betimsel ve ilişkisel analizler sonucu ulaşılan bulgular Tablo 3'te sıralanmıştır. Siyasal ittifaklarda aranan özelliklerde en yüksek ortalamayı "Siyasal Liderlere İlişkin Özellikler" (4,71) alırken, onu sırasıyla "Siyasal Yaklaşımlara İlişkin Özellikler" (4,61) ve "Siyasal Partilere İlişkin Özellikler" (4,11) takip etmektedir. Cumhuriyet İttifakı'na atfedilen özelliklerde ise en yüksek ortalamaya "Siyasal Partilere İlişkin Özellikler" (3,31) sahip olmakla birlikte, onu sırasıyla "Siyasal Yaklaşımlara İlişkin Özellikler" (3,03) ve "Siyasal Liderlere İlişkin Özellikler" (2,89) izlemektedir. Her iki ölçekte de kayıp veri ve uç veri kontrolleriyle birlikte tüm boyutların Skewness ve Kurtosis değerleri Tabachnick ve Fidell'in (2013) ifade etmiş olduğu -1,5 ile +1,5 arasında yer alarak normal dağılım şartını sağlamıştır. Her iki ölçüğün de parametrik analizlerin yapılması için uygun olduğunu söylemek mümkündür.

Siyasal ittifaklarda aranan özelliklerin ve Cumhuriyet İttifakı'na atfedilen özelliklerin sahip oldukları alt boyutlar bağlamında kendi aralarında ve birbirleriyle olan ilişkilerin açısını ve şiddetini belirlemek için gerçekleştirilen korelasyon analizi sonuçları Tablo 3 esas alınarak incelendiğinde, ilişkinin şiddeti farklılık göstermekle birlikte gerek siyasi ittifaklarda aranan özellikleri gerekse Cumhuriyet İttifakı'na atfedilen özellikleri meydana getiren boyutların kendi aralarında pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir. Siyasi ittifaklarda aranan özelliklerin alt boyutlarıyla Cumhuriyet İttifakı'na atfedilen özelliklerin alt boyutları arasındaki ilişkilere bakıldığında ise, siyasi ittifaklarda aranan 'Siyasal Liderlere İlişkin Özellikler' ile Cumhuriyet İttifakı'na atfedilen "Siyasal Liderlere İlişkin Özellikler" ve "Siyasal Yaklaşımlara İlişkin Özellikler" dışında, genel itibariyle pozitif yönde, zayıf ve anlamlı ilişkiler bulunduğunu ifade etmek olanaklıdır. Elde edilen bulgulardan hareketle, siyasi ittifaklarda aranan özelliklerin Cumhuriyet İttifakı'na da atfedildiği, zayıf düzeyde de olsa aralarında pozitif yönde bir ilişkinin bulunduğu söylenebilir.

Tablo 3. Siyasi İttifaklarda Aranan Özelliklere ve Bu Özelliklerin Cumhuriyet İttifakı'na Atfedilme Durumuna İlişkin Betimsel ve İlişkisel Analizler

Siyasal İttifaklarda Aranan Özellikler ve Cumhuriyet İttifakı'na Atfedilme Durumu		A.O.	S.D.	Skewness	Kurtosis	Siyasal İttifaklarda Aranan Özellikler			Cumhuriyet İttifakı'na Atfedilen Özellikler		
						Siyasal Liderlere İlişkin Özellikler	Siyasal Partilere İlişkin Özellikler	Siyasal Yaklaşımlara İlişkin Özellikler	Siyasal Liderlere İlişkin Özellikler	Siyasal Partilere İlişkin Özellikler	Siyasal Yaklaşımlara İlişkin Özellikler
Siyasal İttifaklarda Aranan Özellikler	Siyasal Liderlere İlişkin Özellikler	4,71	,37	-1,15	,17	1	,328**	,448**	,077	,107*	,058
	Siyasal Partilere İlişkin Özellikler	4,11	,71	-,82	,50		1	,492**	,224**	,161**	,219**
	Siyasal Yaklaşımlara İlişkin Özellikler	4,61	,47	-1,38	1,10			1	,202**	,176**	,229**
Cumhuriyet İttifakı'na Atfedilen Özellikler	Siyasal Liderlere İlişkin Özellikler	2,89	1,44	,08	-1,41				1	,792**	,888**
	Siyasal Partilere İlişkin Özellikler	3,31	1,17	-,34	-,72					1	,807**
	Siyasal Yaklaşımlara İlişkin Özellikler	3,03	1,46	-,08	-1,46						1

Not: **p<,001 *p<,05

3.5. Siyasi İttifaklarda Aranan Özelliklerin Katılımcı Profili Açısından Farklılaşma Durumu

Siyasi ittifaklarda aranan özelliklerin katılımcı profili bakımından farklılaşma durumuna ilişkin kurulan araştırma hipotezini test etmek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi ve bağımsız örneklem t testi bulguları değerlendirildiğinde (Tablo 4);

Siyasi liderlere ilişkin özelliklerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy verilen parti ve meslek bakımından anlamlı bir farklılaşma ortaya koyarken; 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde oy verilen parti, 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde oy verilecek aday, cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, aylık ortalama aile geliri ve yaş açısından farklılaşmanın olmadığı görülmektedir. Farklılaşma durumuna çoklu karşılaştırma tabloları esas alınarak bakıldığında, 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde TKP'ye oy verenlerle AK Parti'ye oy verenler (,261), CHP'ye oy verenler (,142) ve oy kullanmayanlar (,235) arasında; sanayici-tüccarlarla işçiler (,479), memurlar (,441), serbest meslek sahipleri (,435), ev hanımları (,494), emekliler (,483), esnaf (,439) ve öğrenciler (,508) arasında manalı bir farklılaşma olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde AK Parti'ye oy verenler (A.O.= 4,76), oy kullanmayanlar (A.O.= 4,73) ve CHP'ye oy verenler (A.O.= 4,64) TKP'ye oy verenlere (A.O.= 4,50) nazaran; diğer tüm meslek grupları sanayici-tüccarlara (A.O.= 4,26) nazaran siyasi ittifaklarda siyasi liderlere ilişkin özellikleri daha fazla aramaktadır.

Siyasi partilere ilişkin özelliklerin 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde oy verilecek aday ve cinsiyet bakımından anlamlı farklılaşma içerisine girerken; 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy verilen parti; 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde oy verilen parti, meslek, medeni durum, eğitim düzeyi, aylık ortalama aile geliri ve yaş bakımından anlamlı farklılaşma göstermediği anlaşılmaktadır. Farklılaşma durumuna çoklu karşılaştırma tabloları bağlamında odaklanıldığında, 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde Cumhuriyet İttifakı adayı Binali Yıldırım'a oy vereceklerle Millet İttifakı adayı Ekrem İmamoğlu'na oy verecekler (,248) arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre, Cumhuriyet İttifakı adayı Binali Yıldırım'a oy verecekler (A.O.= 4,26) Millet İttifakı adayı Ekrem İmamoğlu'na oy verecekler (A.O.= 4,01) kıyasla; kadınlar (A.O.= 4,26) erkeklere (A.O.= 4,01) kıyasla siyasi ittifaklarda siyasi partilere ilişkin özellikleri daha fazla aramaktadır.

Siyasal yaklaşımlara ilişkin özelliklerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy verilen parti, 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde oy verilen parti, 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde oy verilecek aday, meslek ve cinsiyet yönünden anlamlı bir farklılaşma gösterirken; medeni durum, eğitim düzeyi, aylık ortalama aile geliri ve yaş yönünden anlamlı bir farklılaşma sergilemediği gözlenmektedir. Söz konusu farklılaşma durumu çoklu karşılaştırma tabloları rehberliğinde değerlendirildiğinde, 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde AK Parti'ye oy verenlerle CHP'ye oy verenler (,205) arasında; 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde HDP'ye oy verenlerle AK Parti'ye oy verenler (,629), MHP'ye oy verenler (,542), CHP'ye oy verenler (,536), İYİ Parti'ye oy verenler (,554) ve oy kullanmayanlar (,468) arasında; 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde Cumhuriyet Halk Partisi adayı Binali Yıldırım'a oy vereceklerle Millet İttifakı adayı Ekrem İmamoğlu'na oy verecekler (,206) ve SP adayı Necdet Gökçınar'a oy vereceklerle Cumhuriyet Halk Partisi adayı Binali Yıldırım'a oy verecekler (,272), Millet İttifakı adayı Ekrem İmamoğlu'na oy verecekler (,478), kararsızlar (,418) ve oy kullanmayacaklar (,480) arasında; öğrencilerle işçiler (,252) arasında anlamlı bir farklılaşmayla karşılaşılmaktadır. Bu bağlamda, 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde AK Parti'ye oy verenler (A.O.= 4,69) CHP'ye oy verenlere (A.O.= 4,49) göre; 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde AK Parti'ye oy verenler (A.O.= 4,69), İYİ Parti'ye oy verenler (A.O.= 4,62), MHP'ye oy verenler (A.O.= 4,61), CHP'ye oy verenler (A.O.= 4,60) ve oy kullanmayanlar (A.O.=4,53) HDP'ye oy verenlere (A.O.= 4,07) göre; 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde SP adayı Necdet Gökçınar'a oy verecekler (A.O.= 5,00) Cumhuriyet Halk Partisi adayı Binali Yıldırım'a oy verecekler (A.O.= 4,72), kararsızlara (A.O.= 4,58), Millet İttifakı adayı Ekrem İmamoğlu'na oy verecekler (A.O.= 4,52) ve oy kullanmayacaklara (A.O.= 4,51) göre; öğrenciler (A.O.= 4,73) işçilere (A.O.= 4,47) göre; kadınlar (A.O.= 4,70) erkeklere (A.O.= 4,55) göre siyasal ittifaklarda siyasal yaklaşımlara ilişkin özellikleri daha fazla aramaktadır.

Siyasal ittifaklarda aranan özelliklerin katılımcı profili açısından sergilediği farklılaşma genel olarak değerlendirildiğinde; siyasal liderlere ilişkin özelliklerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy verilen parti ve meslek bakımından anlamlı bir farklılaşma gösterirken; siyasal partilere ilişkin özelliklerin 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde oy verilecek aday ve cinsiyet bakımından anlamlı bir farklılaşma ortaya koyduğu; siyasal yaklaşımlara ilişkin özelliklerin ise 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy verilen parti, 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde oy verilen parti, 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde oy verilecek aday, meslek ve cinsiyet bakımından anlamlı bir farklılaşma içerisine girdiği gözlenmektedir. Katılımcı profilini oluşturan unsurların tümü siyasal ittifaklarda aranan özelliklerin tamamı üzerinde farklılaştırıcı bir rol oynamamakla birlikte, söz konusu unsurlardan bazılarının siyasal ittifaklarda aranan özelliklerin alt boyutları üzerinde farklılaştırıcı bir etkisinin olduğu aşikardır. Buradan hareketle, araştırma hipotezi "H0a: Siyasal ittifaklarda aranan özellikler katılımcı profili açısından anlamlı bir farklılaşma sergilememektedir" reddedilmiştir.

Tablo 4. Siyasal İttifaklarda Aranan Özelliklerin Katılımcı Profili Açısından Farklılaşma Durumu

		N	A.O.	S.S.	Analizler
Siyasal Liderlere İlişkin Özellikler	30 Mart 2014 Yerel Seçimlerinde Oy Verilen Parti				ANOVA F= 2,38 df= 6 p< ,05
	AK Parti	217	4,76	,35	
	CHP	101	4,64	,40	
	MHP	48	4,60	,39	
	BDP	14	4,58	,37	
	Oy Kullanmadım	69	4,73	,38	
	TKP	2	4,50	,00	
	SP	4	4,56	,51	
	Meslek				ANOVA F= 4,16 df= 7 p< ,001
	İşçi	62	4,74	,31	
	Memur	72	4,70	,36	
	Serbest Meslek	73	4,70	,39	
	Ev Hanımı	23	4,76	,35	
	Emekli	11	4,75	,35	
Esnaf	34	4,70	,40		
Sanayici-Tüccar	15	4,26	,35		
Öğrenci	120	4,77	,31		
Siyasal Partilere İlişkin Özellikler	31 Mart 2019 İstanbul Yerel Seçimlerinde Oy Verilecek Aday				ANOVA F= 4,13 df= 4 p< ,005
	Cumhuriyet Halk Partisi Adayı Binali Yıldırım	187	4,26	,61	
	Millet İttifakı Adayı Ekrem İmamoğlu	201	4,01	,78	
	Kararsızım	61	3,98	,73	
	Oy Vermeyeceğim	19	4,32	,62	
	Saadet Partisi Adayı Necdet Gökçınar	3	4,46	,50	
	Cinsiyet				t- testi t= 3,80 df= 475 p< ,001
	Kadın	194	4,26	,64	
	Erkek	283	4,01	,75	

Siyasal Yaklaşımlara İlişkin Özellikler	30 Mart 2014 Yerel Seçimlerinde Oy Verilen Parti			ANOVA F= 5,37 df= 6 p< ,001	
	AK Parti	217	4,69		,42
	CHP	101	4,49		,54
	MHP	48	4,58		,46
	BDP	14	4,23		,59
	Oy Kullanmadım	69	4,62		,45
	TKP	2	3,62		,53
	SP	4	4,75		,28
	24 Haziran 2018 Milletvekili Genel Seçimlerinde Oy Verilen Parti			ANOVA F= 7,21 df= 7 p< ,001	
	AK Parti	199	4,69		,41
	MHP	56	4,61		,48
	CHP	114	4,60		,49
	İYİ Parti	25	4,62		,47
	HDP	31	4,07		,55
	SP	12	4,65		,56
	Oy Kullanmadım	26	4,53		,49
	31 Mart 2019 İstanbul Yerel Seçimlerinde Oy Verilecek Aday			ANOVA F= 5,39 df= 4 p< ,001	
	Cumhur İttifakı Adayı Binali Yıldırım	187	4,72		,37
	Millet İttifakı Adayı Ekrem İmamoğlu	201	4,52		,54
	Kararsızım	61	4,58		,48
	Oy Vermeyeceğim	19	4,51		,47
	Saadet Partisi Adayı Necdet Gökçınar	3	5,00		,00
	Meslek			ANOVA F= 2,82 df= 7 p< ,01	
	İşçi	62	4,47		,51
	Memur	72	4,65		,43
	Serbest Meslek	73	4,50		,59
	Ev Hanımı	23	4,65		,45
	Emekli	11	4,46		,64
Esnaf	34	4,65	,42		
Sanayici-Tüccar	15	4,46	,47		
Öğrenci	120	4,73	,38		
Cinsiyet			t- testi t= 3,30 df= 449 p< ,005		
Kadın	194	4,70		,43	
Erkek	283	4,55	,49		

3.6. Siyasal İttifaklarda Aranılan Özelliklerin Cumhur İttifakı'na Atfedilme Durumunun Katılımcı Profili Açısından Farklılaşma Durumu

Siyasal ittifaklarda aranılan özelliklerin Cumhur İttifakı'na atfedilme durumunun katılımcı profili bakımından farklılaşma hususuna ilişkin kurulan araştırma hipotezini ölçmek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi ve bağımsız örneklem t testi bulguları incelendiğinde (Tablo 5);

Siyasal liderlere ilişkin özelliklerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy verilen parti, 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde oy verilen parti, 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde oy verilecek aday, meslek, medeni durum, eğitim düzeyi ve yaş açısından anlamlı bir farklılaşma gösterirken; cinsiyet ve aylık ortalama aile geliri açısından anlamlı farklılaşma ortaya koymadığı anlaşılmaktadır. Farklılaşma durumuna çoklu karşılaştırma tablolarından bakıldığında, 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde AK Parti'ye oy verenlerle CHP'ye oy verenler (2,047), MHP'ye oy verenler (1,010), BDP'ye oy verenler (2,189) ve oy kullanmayanlar (1,448) arasında, MHP'ye oy verenlerle CHP'ye oy verenler (1,036) ve BDP'ye oy verenler (1,179) arasında ve oy kullanmayanlarla CHP'ye oy verenler (,598) arasında; 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde AK Parti'ye oy verenlerle MHP'ye oy verenler (1,010), CHP'ye oy verenler (2,272), İYİ Parti'ye oy verenler (2,260), HDP'ye oy verenler (2,420), SP'ye oy verenler (2,000) ve oy kullanmayanlar (1,635) arasında, MHP'ye oy verenlerle CHP'ye oy verenler (1,262), İYİ Parti'ye oy verenler (1,250) ve HDP'ye oy verenler (1,409) arasında; 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde Cumhur İttifakı adayı Binali Yıldırım'a oy vereceklerle Millet İttifakı adayı Ekrem İmamoğlu'nun oy verecekleri (2,434), kararsızlar (1,560), oy kullanmayacaklar (1,803) ve SP adayı Necdet Gökçınar'a oy verecekler (3,057) arasında, kararsızlarla Millet İttifakı adayı Ekrem İmamoğlu'na oy verecekler (,873) ve SP adayı Necdet Gökçınar'a oy verecekler (1,496) arasında ve oy vermeyeceklerle Millet İttifakı adayı Ekrem İmamoğlu'na oy verecekler (,631) arasında; ev hanımlarıyla işçiler (1,043), serbest meslek sahipleri (1,203) ve öğrenciler (1,031) arasında ve emeklilerle serbest meslek sahipleri (1,443) arasında; ilkökul mezunlarıyla yüksekokul ya da fakülte mezunları (,271) arasında; 29-39 yaş aralığında bulunanlarla 40-50 yaş arasında yer alanlar (,651) ve 51 yaş ve üzerindeki (,737) arasında anlamlı farklılaşma görülmektedir. Buna göre, 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde AK Parti'ye oy verenler (A.O.=

3,79), MHP'ye oy verenlere (A.O.= 2,78), oy kullanmayanlara (A.O.= 2,34), CHP'ye oy verenlere (A.O.= 1,74) ve BDP'ye oy verenlere (A.O.= 1,60) kıyasla; 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde AK Parti'ye oy verenler (A.O.= 4,00) MHP'ye oy verenlere (A.O.= 2,99), oy kullanmayanlara (A.O.= 2,36), SP'ye oy verenlere (A.O.= 2,00), İYİ Parti'ye oy verenlere (A.O.= 1,74), CHP'ye oy verenlere (A.O.= 1,72) ve HDP'ye oy verenlere (A.O.= 1,58) kıyasla; 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde Cumhuriyet İttifakı adayı Binali Yıldırım'a oy verecekler (A.O.= 4,22) kararsızlara (A.O.= 2,66), oy kullanmayacaklara (A.O.= 2,42), Millet İttifakı adayı Ekrem İmamoğlu'na oy verecekler (A.O.= 1,78) ve SP adayı Necdet Gökçınar'a oy verecekler (A.O.= 1,16) kıyasla; emekliler (A.O.= 4,00) ve ev hanımları (A.O.= 3,76) öğrencilere (A.O.= 2,72), işçilere (A.O.= 2,71) ve serbest meslek sahiplerine (A.O.= 2,55) kıyasla; evliler (A.O.= 3,17) bekârlara (A.O.= 2,69) kıyasla; ilköğretim mezunları (A.O.= 3,44) yüksekokul ya da fakülte mezunlarına (A.O.= 2,75) kıyasla; 51 yaş ve üzerindeki (A.O.= 3,42) 40-50 yaş arasında yer alanlara (A.O.= 3,34) ve 29-39 yaş aralığında bulunanlara (A.O.= 2,69) kıyasla siyasal ittifaklarda aranan özelliklerden siyasal liderlere ilişkin özellikleri Cumhuriyet İttifakı'na daha fazla atfetmektedir.

Siyasal partilere ilişkin özelliklerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy verilen parti, 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde oy verilen parti, 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde oy verecek aday, meslek ve medeni durum yönünden anlamlı bir farklılaşma ortaya çıkarırken; cinsiyet, eğitim düzeyi, aylık ortalama aile geliri ve yaş yönünden anlamlı farklılaşma ortaya koymadığı gözlenmektedir. Çoklu karşılaştırma tabloları baz alınarak farklılaşma durumu incelendiğinde, 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde AK Parti'ye oy verenlerle CHP'ye oy verenler (1,408), MHP'ye oy verenler (,648), BDP'ye oy verenler (1,997), oy kullanmayanlar (1,122) ve SP'ye oy verenler (1,719) arasında, MHP'ye oy verenlerle CHP'ye oy verenler (,760) ve BDP'ye oy verenler (1,349) arasında ve oy kullanmayanlarla BDP'ye oy verenler (,875) arasında; 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde AK Parti'ye oy verenlerle MHP'ye oy verenler (,681), CHP'ye oy verenler (1,526), İYİ Parti'ye oy verenler (1,364), HDP'ye oy verenler (1,730), oy kullanmayanlar (1,136) arasında ve MHP'ye oy verenlerle CHP'ye oy verenler (,845) ve HDP'ye oy verenler (1,048) arasında; 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde Cumhuriyet İttifakı adayı Binali Yıldırım'a oy vereceklerle Millet İttifakı adayı Ekrem İmamoğlu'nun oy verecekler (1,717), kararsızlar (1,075), ve oy kullanmayacaklar (1,387) arasında, kararsızlarla Millet İttifakı adayı Ekrem İmamoğlu'na oy verecekler (,641) ve SP adayı Necdet Gökçınar'a oy verecekler (1,496) arasında ve oy vermeyeceklerle Millet İttifakı adayı Ekrem İmamoğlu'na oy verecekler (,631) arasında; ev hanımlarıyla öğrenciler (,255) arasında anlamlı farklılaşmaya rastlanmaktadır. Bu bağlamda, 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde AK Parti'ye oy verenler (A.O.= 3,96), MHP'ye oy verenlere (A.O.= 3,32), oy kullanmayanlara (A.O.= 2,84), CHP'ye oy verenlere (A.O.= 2,56), SP'ye oy verenlere (A.O.= 2,25) ve BDP'ye oy verenlere (A.O.= 1,97) nazaran; 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde AK Parti'ye oy verenler (A.O.= 4,05) MHP'ye oy verenlere (A.O.= 3,37), oy kullanmayanlara (A.O.= 2,91), İYİ Parti'ye oy verenlere (A.O.= 2,68), CHP'ye oy verenlere (A.O.= 2,52) ve HDP'ye oy verenlere (A.O.= 2,32) nazaran; 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde Cumhuriyet İttifakı adayı Binali Yıldırım'a oy verecekler (A.O.= 4,25) kararsızlara (A.O.= 3,17), oy kullanmayacaklara (A.O.= 2,86), Millet İttifakı adayı Ekrem İmamoğlu'na oy verecekler (A.O.= 2,53) ve SP adayı Necdet Gökçınar'a oy verecekler (A.O.= 2,06) nazaran; ev hanımları (A.O.= 3,86) öğrencilere (A.O.= 3,14) nazaran; evliler (A.O.= 3,47) bekârlara (A.O.= 3,21) nazaran siyasal ittifaklarda aranan özelliklerden siyasal partilere ilişkin özellikleri Cumhuriyet İttifakı'na daha fazla atfetmektedir.

Siyasal yaklaşımlara ilişkin özelliklerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy verilen parti, 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde oy verilen parti, 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde oy verecek aday, meslek, medeni durum, eğitim düzeyi ve yaş açısından anlamlı bir farklılaşma gösterirken; cinsiyet ve aylık ortalama aile geliri yönünden anlamlı bir farklılaşma içine girmediği fark edilmektedir. Çoklu karşılaştırma tabloları doğrultusunda farklılaşma durumu değerlendirildiğinde, 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde AK Parti'ye oy verenlerle CHP'ye oy verenler (2,150), MHP'ye oy verenler (,905), BDP'ye oy verenler (2,434) ve oy kullanmayanlar (1,363) arasında, MHP'ye oy verenlerle CHP'ye oy verenler (1,244) ve BDP'ye oy verenler (1,529) arasında ve oy kullanmayanlarla CHP'ye oy verenler (,787) ve BDP'ye oy verenler (1,071) arasında; 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde AK Parti'ye oy verenlerle MHP'ye oy verenler (,936), CHP'ye oy verenler (2,259), İYİ Parti'ye oy verenler (1,982), HDP'ye oy verenler (2,637), SP'ye oy verenler (1,784) ve oy kullanmayanlar (1,444) arasında, MHP'ye oy verenlerle CHP'ye oy verenler (1,322), İYİ Parti'ye oy verenler (1,046) ve HDP'ye oy verenler (1,701) arasında, oy kullanmayanlarla HDP'ye oy verenler (1,192) arasında; 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde Cumhuriyet İttifakı adayı Binali Yıldırım'a oy vereceklerle Millet İttifakı adayı Ekrem İmamoğlu'nun oy verecekler (2,587), kararsızlar (1,383) ve oy kullanmayacaklar (1,837) arasında, kararsızlarla (1,204) ve oy kullanmayacaklarla (,749) Millet İttifakı adayı Ekrem İmamoğlu'na oy verecekler arasında; ev hanımlarıyla işçiler (1,326), memurlar (1,028), serbest meslek sahipleri (1,502), esnaf (1,482) ve öğrenciler (1,243) arasında ve emeklilerle serbest meslek sahipleri (1,475) arasında; ilköğretim mezunlarıyla yüksekokul ya da fakülte mezunları (,743) arasında; 40-50 yaş arasında yer alanlarla 29-39 yaş aralığında bulunanlar (,703) arasında manalı bir farklılaşma olduğu gözlenmektedir. Bu çerçevede, 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde AK Parti'ye oy verenler (A.O.= 3,95), MHP'ye oy verenlere (A.O.= 3,04), oy kullanmayanlara (A.O.= 2,58), CHP'ye oy verenlere (A.O.= 1,80) ve BDP'ye oy verenlere (A.O.= 1,51) oranla; 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde AK Parti'ye oy verenler (A.O.= 4,11) MHP'ye oy verenlere (A.O.= 3,18), oy kullanmayanlara (A.O.= 2,67), SP'ye oy verenlere (A.O.= 2,33), İYİ Parti'ye oy verenlere (A.O.= 2,13), CHP'ye oy

verenlere (A.O.= 1,85) ve HDP'ye oy verenlere (A.O.= 1,48) oranla; 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde Cumhuriyet İttifakı adayı Binali Yıldırım'a oy verecekler (A.O.= 4,41) kararsızlara (A.O.= 3,03), oy kullanmayacaklara (A.O.= 2,57) ve Millet İttifakı adayı Ekrem İmamoğlu'na oy verecekler (A.O.= 1,82) oranla; ev hanımları (A.O.= 4,16) ve emekliler (A.O.= 4,13) memurlara (A.O.= 3,13), öğrencilere (A.O.= 2,91), işçilere (A.O.= 2,83), esnafalara (A.O.= 2,68) ve serbest meslek sahiplerine (A.O.= 2,66) oranla; evliler (A.O.= 3,28) bekârlara (A.O.= 2,86) oranla; ilkokul mezunları (A.O.= 3,66) yüksekokul ya da fakülte mezunlarına (A.O.= 2,92) oranla; 40-50 yaş arasında yer alanlar (A.O.= 3,52) 29-39 yaş aralığında bulunanlara (A.O.= 2,82) oranla siyasal ittifaklarda aranan özelliklerden siyasal yaklaşımlara ilişkin özellikleri Cumhuriyet İttifakı'na daha fazla atfetmektedir.

Siyasal ittifaklarda aranan özelliklerin Cumhuriyet İttifakı'na atfedilme durumunun katılımcı profili bağlamında gösterdiği farklılaşma genel olarak değerlendirildiğinde; siyasal liderlere ilişkin özelliklerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy verilen parti, 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde oy verilen parti, 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde oy verilecek aday, meslek, medeni durum, eğitim düzeyi ve yaş yönünden anlamlı bir farklılaşma içerisine girerken; siyasal partilere ilişkin özelliklerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy verilen parti, 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde oy verilen parti, 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde oy verilecek aday, meslek ve medeni durum yönünden anlamlı bir farklılaşma ortaya çıkardığı; siyasal yaklaşımlara ilişkin özelliklerin ise 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy verilen parti, 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde oy verilen parti, 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde oy verilecek aday, meslek, medeni durum, eğitim düzeyi ve yaş yönünden anlamlı bir farklılaşma sergilediği fark edilmektedir. Katılımcı profilini oluşturan unsurların tamamı siyasal ittifaklarda aranan özelliklerin Cumhuriyet İttifakı'na atfedilme durumu üzerinde tümüyle farklılaştırıcı bir rol oynamamakla birlikte, söz konusu unsurlardan bazılarının siyasal ittifaklarda aranan özelliklerin Cumhuriyet İttifakı'na atfedilme durumunun alt boyutları üzerinde farklılaştırıcı bir etkisinin olduğu açıktır. Bu bağlamda, araştırma hipotezi "H0b: Siyasal ittifaklarda aranan özelliklerin Cumhuriyet İttifakı'na atfedilme durumu katılımcı profili açısından anlamlı bir farklılaşma sergilememektedir" reddedilmiştir.

Tablo 5. Siyasal İttifaklarda Aranan Özelliklerin Cumhuriyet İttifakı'na Atfedilme Durumunun Katılımcı Profili Açısından Farklılaşma Durumu

		N	A.O.	S.S.	Analizler
Siyasal Liderlere İlişkin Özellikler	30 Mart 2014 Yerel Seçimlerinde Oy Verilen Parti				ANOVA F= 45,40 df= 6 p< ,001
	AK Parti	217	3,79	1,20	
	CHP	101	1,74	,93	
	MHP	48	2,78	1,28	
	BDP	14	1,60	,78	
	Oy Kullanmadım	69	2,34	1,21	
	TKP	2	1,50	,35	
	SP	4	1,75	1,50	
	24 Haziran 2018 Milletvekili Genel Seçimlerinde Oy Verilen Parti				ANOVA F= 70,73 df= 7 p< ,001
	AK Parti	199	4,00	1,00	
	MHP	56	2,99	1,14	
	CHP	114	1,72	,89	
	İYİ Parti	25	1,74	,89	
	HDP	31	1,58	,89	
	SP	12	2,00	1,37	
	Oy Kullanmadım	26	2,36	1,16	
	HÜDAPAR	4	2,87	1,49	
	31 Mart 2019 İstanbul Yerel Seçimlerinde Oy Verilecek Aday				ANOVA F= 182,04 df= 4 p< ,001
	Cumhuriyet İttifakı Adayı Binali Yıldırım	187	4,22	,80	
	Millet İttifakı Adayı Ekrem İmamoğlu	201	1,78	,96	
	Kararsızım	61	2,66	,99	
	Oy Vermeyeceğim	19	2,42	,88	
	Saadet Partisi Adayı Necdet Gökçınar	3	1,16	,28	
	Meslek				ANOVA F= 3,45 df= 7 p< ,005
	İşçi	62	2,71	1,51	
	Memur	72	2,92	1,45	
	Serbest Meslek	73	2,55	1,35	
	Ev Hanımı	23	3,76	1,32	
Emekli	11	4,00	1,35		
Esnaf	34	2,77	1,29		
Sanayici-Tüccar	15	3,38	1,28		

	Öğrenci	120	2,72	1,39	t- testi t= 3,65 df= 473 p< ,001	
	Medeni Durum					
	Evli	190	3,17	1,47		
	Bekâr	285	2,69	1,38	ANOVA F= 2,74 df= 4 p< ,05	
	Eğitim Düzeyi					
	İlkokul Mezunu	33	3,44	1,56		
	Ortaokul Mezunu	32	3,39	1,41		
	Lise Mezunu	170	2,83	1,35		
	Yüksekokul ya da Fakülte Mezunu	177	2,75	1,45	ANOVA F= 4,62 df= 3 p< ,005	
	Yüksek Lisans ve Üzeri Mezunu	70	2,83	1,48		
	Yaş					
	18-28 Yaş Arası	206	2,78	1,38		
	29-39 Yaş Arası	157	2,69	1,44		
	Siyasal Partilere İlişkin Özellikler	30 Mart 2014 Yerel Seçimlerinde Oy Verilen Parti				ANOVA F= 33,60 df= 6 p< ,001
		AK Parti	217	3,96	,95	
CHP		101	2,56	1,00		
MHP		48	3,32	1,07		
BDP		14	1,97	,99		
Oy Kullanmadım		69	2,84	,98		
TKP		2	2,40	1,41		
SP		4	2,25	1,50	ANOVA F= 35,25 df= 7 p< ,001	
24 Haziran 2018 Milletvekili Genel Seçimlerinde Oy Verilen Parti						
AK Parti		199	4,05	,87		
MHP		56	3,37	,97		
CHP		114	2,52	,98		
İYİ Parti		25	2,68	,91		
HDP		31	2,32	,97		
SP		12	3,10	1,16	ANOVA F= 96,64 df= 4 p< ,001	
Oy Kullanmadım	26	2,91	1,10			
HUDAPAR	4	2,90	1,63			
31 Mart 2019 İstanbul Yerel Seçimlerinde Oy Verilecek Aday						
Cumhur İttifakı Adayı Binali Yıldırım	187	4,25	,71			
Millet İttifakı Adayı Ekrem İmamoğlu	201	2,53	,99			
Kararsızım	61	3,17	,87			
Oy Vermeyeceğim	19	2,86	,88	ANOVA F= 2,35 df= 7 p< ,05		
Saadet Partisi Adayı Necdet Gökçınar	3	2,06	,94			
Meslek						
İşçi	62	3,32	1,32			
Memur	72	3,45	1,16			
Serbest Meslek	73	3,16	1,01			
Ev Hanımı	23	3,86	1,02			
Emekli	11	4,10	,98	t- testi t= 2,36 df= 374 p< ,05		
Esnaf	34	3,23	1,02			
Sanayici-Tüccar	15	3,42	1,22			
Öğrenci	120	3,14	1,09			
Medeni Durum						
Evli	190	3,47	1,22			
Bekâr	285	3,21	1,10			
Siyasal Yaklaşımlara İlişkin Özellikler	30 Mart 2014 Yerel Seçimlerinde Oy Verilen Parti				ANOVA F= 48,47 df= 6 p< ,001	
	AK Parti	217	3,9524	1,19842		
	CHP	101	1,8020	,92603		
	MHP	48	3,0469	1,35113		
	BDP	14	1,5179	,69486		
	Oy Kullanmadım	69	2,5891	1,22757		
	TKP	2	1,5681	,27306		
	SP	4	2,1875	1,65044	ANOVA F= 64,01	
	24 Haziran 2018 Milletvekili Genel Seçimlerinde Oy Verilen Parti					
	AK Parti	199	4,11	1,03		
	MHP	56	3,18	1,32		
	CHP	114	1,85	,90		

İYİ Parti	25	2,13	1,10	df= 7 p< ,001
HDP	31	1,48	,67	
SP	12	2,33	1,37	
Oy Kullanmadım	26	2,67	1,20	
HUDAPAR	4	3,37	1,74	
31 Mart 2019 İstanbul Yerel Seçimlerinde Oy Verilecek Aday				ANOVA F= 215,89 df= 4 p< ,001
Cumhur İttifakı Adayı Binali Yıldırım	187	4,4167	,68307	
Millet İttifakı Adayı Ekrem İmamoğlu	201	1,8291	,94891	
Kararsızım	61	3,0333	1,09169	
Oy Vermeyeceğim	19	2,5789	,96843	
Saadet Partisi Adayı Necdet Gökçınar	3	1,5833	,56366	ANOVA F= 4,70 df= 7 p< ,001
Meslek				
İşçi	62	2,8370	1,49863	
Memur	72	3,1341	1,46901	
Serbest Meslek	73	2,6610	1,34798	
Ev Hanımı	23	4,1630	1,09326	
Emekli	11	4,1364	1,57763	
Esnaf	34	2,6808	1,43846	
Sanayici-Tüccar	15	3,5336	1,25055	
Öğrenci	120	2,9199	1,39969	
Medeni Durum				t- testi t= 3,02 df= 383 p< ,005
Evli	190	3,2870	1,51770	
Bekâr	285	2,8692	1,40333	
Eğitim Düzeyi				ANOVA F= 3,20 df= 4 p< ,05
İlkokul Mezunu	33	3,6667	1,45125	
Ortaokul Mezunu	32	3,5981	1,33983	
Lise Mezunu	170	2,9781	1,42891	
Yüksekokul ya da Fakülte Mezunu	177	2,9232	1,46379	
Yüksek Lisans ve Üzeri Mezunu	70	2,9111	1,54994	ANOVA F= 4,07 df= 3 p< ,01
Yaş				
18-28 Yaş Arası	206	2,9691	1,42049	
29-39 Yaş Arası	157	2,8250	1,50363	
40-50 Yaş Arası	49	3,5282	1,37053	
51 Yaş ve Üzeri	32	3,4653	1,41499	

Sonuç ve Değerlendirme

Siyaset sahnesinde faaliyet gösteren siyasal aktörlerin mevcut konumlarını güçlendirerek daha yüksek oranda temsiliyete sahip olabilmek, mümkünse iktidara gelebilmek, değilse de muhalefet konumunda kalmakla birlikte güçlü bir iktidar alternatifi oluşturabilmek için gerçekleştirdikleri birtakım iş birlikleri söz konusudur. Mevcut siyasal sistemin doğası doğrultusunda şekillenen bu iş birlikleri kimi zaman gizli kimi zamansa açık ittifaklar kurularak gerçekleştirilmekte, bazen bir parti çatısı altında olabilirken bazen de patiler üstü bir oluşum olarak karşımıza çıkmaktadır. Hangi formda ortaya çıkarsa çıksın, yegâne amaç seçmenlerin teveccühünü ve beraberinde oylarını kazanmak olmaktadır. Seçmenler ise, siyasal aktörlerin aynı çatı altında bir araya geldiği siyasal ittifaklarda kendileri nezdinde önemli olan birtakım özellikler aramaktadır. Çalışmanın çıkış noktasını siyasal ittifaklarda aranan söz konusu bu özellikler oluşturmaktadır.

Buradan hareketle, siyasal ittifaklarda aranan özellikleri ve bu özelliklerin Cumhuriyet İttifakı'na atfedilme durumunu tespit ederek bahsi geçen özelliklerin katılımcı profili açısından sergilediği farklılaşmayı ortaya koymak üzere İstanbul seçmenleri üzerinde gerçekleştirilen alan araştırması sonucunda; siyasal ittifaklarda aranan özellikler siyasal liderlere ilişkin özellikler, siyasal partilere ilişkin özellikler ve siyasal yaklaşımlara ilişkin özellikler olmak üzere üç alt boyuttan meydana gelmekte, bu alt boyutlardan en yüksek ortalamaı siyasal liderlere ilişkin özellikler alırken, onu sırasıyla siyasal yaklaşımlara ilişkin özellikler ve siyasal partilere ilişkin özellikler takip etmektedir. Siyasal ittifaklarda aranan özelliklerin Cumhuriyet İttifakı'na atfedilme durumuna bakıldığında ise, tüm alt boyutların aynı şekilde Cumhuriyet İttifakı için de söz konusu olmakla birlikte, ilgili alt boyutlardan en yüksek ortalamaı siyasal partilere ilişkin özelliklerin sahip olduğu, onu sırasıyla siyasal yaklaşımlara ilişkin özelliklerin ve siyasal liderlere ilişkin özelliklerin izlediği görülmektedir. Ayrıca, siyasal ittifaklarda aranan özellikler ve bu özelliklerin Cumhuriyet İttifakı'na atfedilme durumu katılımcı profili bakımından anlamlı farklılaşmalar sergilemektedir.

Siyasal ittifaklarda aranan özelliklerin katılımcı profili bağlamında sergilediği farklılaşma incelendiğinde; siyasal liderlere ilişkin özellikler 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy verilen parti ve meslek bakımından anlamlı bir farklılaşma gösterirken; siyasal partilere ilişkin özellikler 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde oy verilecek aday ve cinsiyet bakımından anlamlı bir farklılaşma ortaya koymakta; siyasal yaklaşımlara ilişkin özellikler ise 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy verilen parti,

24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde oy verilen parti, 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde oy verilecek aday, meslek ve cinsiyet bakımından anlamlı bir farklılaşma içerisine girmektedir.

Siyasal ittifaklarda aranan özelliklerin Cumhur İttifakı'na atfedilme durumunun katılımcı profili bağlamında sergilediği farklılaşma incelendiğinde; siyasal liderlere ilişkin özellikler 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy verilen parti, 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde oy verilen parti, 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde oy verilecek aday, meslek, medeni durum, eğitim düzeyi ve yaş yönünden anlamlı bir farklılaşma içerisine girerken; siyasal partilere ilişkin özellikler 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy verilen parti, 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde oy verilen parti, 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde oy verilecek aday, meslek ve medeni durum yönünden anlamlı bir farklılaşma ortaya çıkarmakta; siyasal yaklaşımlara ilişkin özellikler ise 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy verilen parti, 24 Haziran 2018 milletvekili genel seçimlerinde oy verilen parti, 31 Mart 2019 İstanbul yerel seçimlerinde oy verilecek aday, meslek, medeni durum, eğitim düzeyi ve yaş yönünden anlamlı bir farklılaşma sergilemektedir.

Araştırma bulguları neticesinde, siyasal ittifaklarda siyasal liderlere, siyasal partilere ve siyasal yaklaşımlara ilişkin olmak üzere üç farklı boyutta kategorize edilebilecek özelliklerin seçmenler tarafından arandığı, siyasal ittifaklarda aranan bu özelliklerin Cumhur İttifakı'na da atfedildiği, katılımcı profilini oluşturan unsurların tamamının siyasal ittifaklarda aranan özellikler ve bu özelliklerin Cumhur İttifakı'na atfedilme durumu üzerinde tümüyle farklılaştırıcı bir rol oynamamakla birlikte, değişik yönlerden ve çeşitli boyutlarda farklılaştırıcı bir etkisinin olduğu söylenebilir. Bu bağlamda, siyasal ittifak gerçekleştirecek siyasal aktörlerin, seçmenler nezdinde istediği etkiyi yaratabilmesi için, seçmen profilini göz önünde bulundurarak, lider, parti ve yaklaşımdan oluşan üç temel alanda gerekli ehemmiyeti göstermesi, alacağı kararlarda ve atacağı adımlarda bu üç alanı göz önünde bulundurarak hareket etmesi katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Adair, J. (2005). Kışkırtıcı liderlik. Bursa: Alteo Yayınları.
- Akgün, B. (2002). Türkiye'de seçmen davranışları, partiler sistemi ve siyasal güven. Ankara: Nobel Yayınları.
- Akman, K. (2020). Seçim sistemi değişiklikleri ve siyasi parti ittifaklarının siyasal sisteme etkileri: İtalya örneği. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19(4), 1610-1625.
- Aliefendioğlu, Y. (2005). Temsili demokrasinin "seçim" ayağı. TBB Dergisi, 60, 71-96.
- Aliyu, D. (2018). Opposition parties' pre-election alliance failure in nigeria's fourth republic. G. Ezirim (Ed.), Studies in Politics And Society, (300-316. Ss.). Nsukka: A Journal of the Nigerian Political Science Association.
- Anderson, J. C. ve Gerbing, D. W. (1984). The effect of sampling error on convergence, improper solutions, and goodness-of-fit indices for maximum likelihood confirmatory factor analysis. Psychometrika, 49(2), 155– 173.
- Arslan, R. (2016). Siyaset bilimine giriş. Bursa: Dora Basım-Yayım Dağıtım.
- Arklan, Ü. ve Kartal, N. Z. (2019). Referandum sürecinin sosyal medya ortamına etkisi: 16 Nisan 2017 Anayasa Referandumu üzerine bir araştırma. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11 (30), 811-835.
- Arklan, Ü. Rençber, H. (2018). 16 Nisan 2017 Anayasa Referandumu öncesi sürecin Türk yazılı basınındaki yansıması: Hürriyet, Sabah ve Sözcü gazeteleri örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 6(1), 224-249.
- Aydın Kılıç E. (2013). Seçmenlerin oy verme davranışlarında etkili olan siyasal faktörlere ilişkin bir araştırma: Ankara örneği. 21.Yüzyılda Sosyal Bilimler, (2), 47-73.
- Balcı, Ş. (2003). Politik kampanyalarda imaj yönetimi (Genç Parti örneği). Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (9), 143-162.
- Bamford, J. D., Gomes-Casseres, B. ve Robinson, M. S. (2003). Mastering alliance strategy: A comprehensive guide to design, management, and organization. John Wiley & Sons.
- Blanchard, K. (1996). Turning the organizational pyramid upside down. F. Hesselbein, M. Goldsmith ve R. Beckhard (Ed.), The leader of the future: new visions, strategies, and practices for the next era içinde (81-86). San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Bongrand, M. (1992). Politikada pazarlama. İstanbul: İletişim Yayıncılık.

- Cambridge Dictionary. Erişim adresi <https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizcet%C3%BCrk%C3%A7e/alliance>, Erişim tarihi: 7.5.2021.
- Canöz, K. (2013). Seçmen tercihinde aday imajının rolü: 29 Mart 2009 yerel seçimleri öncesinde Konya seçmeni üzerine bir araştırma. *Selçuk İletişim*, 6 (2), 95-114.
- Carroll, R. A. (2007). *The electoral origins of governing coalitions* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). University of California, San Diego.
- Çaha, Ö. (2004). *Seçmen davranışı ve siyasal partiler*. İstanbul: Fatih Üniversitesi Yayınları.
- Çankaya, E. (2019). *Siyasal iletişim dünyada ve Türkiye'de*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Damlapınar Z. ve Balcı Ş. (2014). *Siyasal iletişim sürecinde seçimler, adaylar, imajlar*. Konya: Literatürk Academia.
- Doğan, A. (2017). *Türkiye'de siyasal iletişim ve siyasal davranış*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Doğan, Z. (2019). Türkiye-Abd ilişkilerinin temel dinamikleri ve stratejik ittifak boyutu. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(2), 133-156.
- Duman, F. (2018). Toplumsal hafıza,(Fransız) devrim(i) ve sosyal/siyasal kuram. *Muhafazakar Düşünce Dergisi*, (24), 13-40.
- Ernst, D. (2003). *Envisioning collaboration*. J. D. Bamford, B. Gomes-Casseres ve M. S. Robinson (Ed.), *Mastering alliance strategy: A comprehensive guide to design, management, and organization içinde* (19-29) John Wiley & Sons.
- Gamson, W. A. (1961). A theory of coalition formation. *American sociological review*, 26(3), 373-382. <https://doi.org/10.2307/2090664>.
- Genel, M. G. (2019). *Siyaset siyasal iletişim ve liderlik kodları*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Holmberg, S. ve Oscarsson, H. (2013). *Party leader effects on the vote*. K. Aarts, A. Blais ve H. Schmitt (Ed.), *Political leaders and democratic elections*. United Kingdom: Oxford University Press.
- Hooper, D., Coughlan, J. ve Mullen, M. R. (2008). *Structural equation modelling: guidelines for determining model fit*. *The Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53-60.
- Hu, L. ve Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: conventional criteria versus new alternatives, *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>.
- İba, Ş. (2020). *Siyasal partiler ve seçim hukuku* Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınları.
- İsbir, B. (2009). Temsili demokrasi anlayışına göre yerel yönetimlerde özerklik. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11, 1571-1599.
- Jöreskog, K. G. ve Sörbom, D. (1993). *Lisrel 8: structural equation modeling with the simplis command language*. Illinois: Scientific International Software.
- Kalender, A. (2000). *Siyasal iletişim seçmenler ve ikna stratejileri*. Konya: Çizgi Yayınları.
- Kapani, M. (2019). *Poitika bilimine giriş*. Ankara: Serbest Kitaplar.
- Kline, R. B. (2016). *Principles and practice of structural equation modeling*, New York: The Guilford Press.
- Kollman, K. (2001). *Democracy, accountability, and representation*. Published by: Springer, 107(1/2), 185-189.
- Marşap, A. (1999). *Yaratıcı Liderlik*. Ankara: Öncü Kitap.
- McGregor, D. (1970). *Örgütün insan ilişkileri yönü*. (Çev. D. Energin). Ankara: ODTÜ İdari İlimler Fakültesi Yayınları.
- Milletvekili Seçimi Kanunu. Erişim adresi <https://www.tbmm.gov.tr/genser/2839.pdf>, Erişim adresi: 25.5.2021.
- Milliyet Haber. Erişim adresi <https://www.milliyet.com.tr/siyaset/cumhur-ittifaki-protokolu-nun-tam-metni-2662293>, Erişim tarihi: 12.5.2021.
- Orhan, A. E. (2009). *Toplumsal kültürel ve katılımsal boyutuyla siyasal davranışın sosyo-politik analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özkan, A. (2004). *Siyasal iletişim*. İstanbul: Nesil Yayınları.

- Özkan, A. (2007). Siyasal iletişim stratejileri. İstanbul: Tasam Yayınları.
- Özsoy, O. (2009). Seçim kazandıran siyasal iletişim. İstanbul: Pozitif Yayınları.
- Resmi Gazete. Erişim adresi <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/03/20180316-28.htm> Erişim tarihi: 7.5.2021.
- Rosenberg, S. W. ve McCafferty, P. (1987). The image and the vote manipulating voters' preferences. *Public Opinion Quarterly*, 51(1), 31-47.
- Schlesinger, J. A. (1985). The new American political party. *The American Political Science Review*, 79(4), 1152-1169.
- Sancar, G. A. (2008). Siyasi parti imajının oluşmasında medyanın rolü. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*, Boston: Pearson Education.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı mevzuat bilgi sistemi. Erişim adresi <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2839&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5#:~:text=Genel%20baraj%20ve%20hesaplanmas%C4%B1%3A,unu%20ge%C3%A7meyen%20partiler%20milletvekili%20%C3%A7%C4%B1karamazlar>, Erişim tarihi: 14.4.2021.
- Tokgöz, O. (2010). Seçimler siyasal reklamlar ve siyasal iletişim. Ankara: İmge Kitabevi.
- Turan, A. M. (2018). Türkiye'nin yeni yönetim düzeni: Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi. *Social Sciences Research Journal*, 7(3), 42-91.
- Turan, İ. (1976). Siyasal sistem ve siyasal davranış. İstanbul: Der Yayınları.
- Türk anayasa hukuku sitesi. Erişim adresi <https://www.anayasa.gen.tr/2839sk.htm>, Erişim tarihi: 15.3.2021.
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri. Erişim adresi <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim tarihi: 14.5. 2021.
- Uzun, M. S. (2018). Siyasal partiler ve seçim hukuku kısıtları içerisinde Türkiye'de seçim ittifakları ve alternatif seçim ittifakı modelleri. (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Anabilim Dalı, Konya.
- Uztuğ, F. (1999). Siyasal marka seçim kampanyaları ve aday imajı. Ankara: MediaCat.
- Uztuğ, F. (2004). Siyasal iletişim yönetimi. İstanbul: Mediacat Yayınları.
- Yusufari, B. G. (2017). Alliancing in complex infrastructure projects (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Eastern Mediterranean University Institute of Graduate Studies and Research, Gazimağusa.
- Ziegfeld, A. (2014). Electoral rules and elite collusion: achieving duvergerian outcomes in India through pre-election alliances. Erişim adresi http://www.adamziegfeld.com/uploads/1/6/9/1/16910526/electoral_rules_and_elite_collusion_feb_2014.pdf
- Warwick, P. V. (2004). Proximity, directionality, and the riddle of relative party extremeness. *Journal of Theoretical Politics*, 16(3), 263-287.
- White, J. (2018). The British academy brian barry prize essay: The ethics of political alliance. *British Journal of Political Science*, 48(3), 593-609.

Extended Abstract

Aim and Scope

The present study aimed to uncover the characteristics required in political alliances and the attribution of these characteristics to the People's Alliance in the context of the participant profile. In accordance with the aforementioned purpose, the concept of political alliance and its characteristics, the understanding of alliance that changed with the presidential government system in Turkey, and the conceptual framework of political alliances formed afterward were discussed firstly. Then, the findings obtained from the field study with 505 participants who were selected with the Simple Random Sampling Method from among Istanbul voters before the 31 March 2019 local elections were discussed and interpreted.

Methods

The field study, which was conducted in line with the purpose of the study, was based on the general survey model, and tested the differentiation that the participant profile, when considered as an independent variable, creates on the characteristics required in political alliances determined as the dependent variables, and the attribution of these characteristics to the People's Alliance. The data of the study were collected with a questionnaire that consisted of 60 questions, which were prepared in advance based on the content of the subject, and a random sample was selected from among Istanbul electorate between 25-30 March 2019. A total of 535 questionnaire forms were used in the field, and as a result of the preliminary examination, analysis was made on 505 questionnaires. The descriptive statistics techniques, exploratory and confirmatory factor analyses, correlation analysis, independent sample t-test, and One-Way Analysis of Variance (ANOVA) were used respectively in the analysis of the data.

Findings

As a result of the Exploratory Factor Analysis (EFA), which was made to determine the basic variables on the characteristics required in political alliances, it was found that 3-factor groups, which were consistent with the theoretical framework of the study, were identified. The first of these factors was named "Characteristics of Political Leaders", the second "Characteristics of Political Parties", and the third "Characteristics of Political Approaches".

The scale that was prepared for the characteristics required in the above-mentioned political alliances was applied to the subjects for the People's Alliance to determine the attribution of the characteristics required in political alliances to the People's Alliance, and the Exploratory Factor Analysis (EFA) was made again in line with the answers received. As a result of this analysis, it was found that the factor groups regarding the characteristics required in political alliances emerged as the characteristics attributed to the People's Alliance along with all the sub-dimensions.

The First-Level Confirmatory Factor Analysis (CFA) was also made by using the AMOS 22.0 program to ensure the structural validity of the 3D scales obtained with the Exploratory Factor Analysis made to determine the basic variables of the characteristics required in political alliances and to determine the attribution of these characteristics required in political alliances to the People's Alliance. As a result of these analyses, since the fit values of the characteristics required in political alliances and the characteristics attributed to the People's Alliance were within acceptable limits, the structural validity of the relevant scales was ensured.

When the results of the correlation analysis, which was made to uncover the direction and severity of the relations among themselves and with each other in the context of the sub-dimensions of the characteristics that are required in political alliances and the characteristics attributed to the People's Alliance, are examined, it was found that the severity of the relations varied, and the characteristics that are required in political alliances and the characteristics attributed to the People's Alliance, it was also found that the dimensions constituting the characteristics had positive and significant relations with each other and in general.

When the differentiation of the characteristics that are required in political alliances in terms of participant profile was evaluated, it was found that although the characteristics of political leaders had significant differences in terms of the party and professions voted in 30 March 2014 local elections; the characteristics of political parties had significant differences in terms of candidates to be voted in terms of gender in 31 March 2019 Istanbul local elections; however, it was also found that the characteristics of political approaches differed in terms of the party voted for in 30 March 2014 local elections, the party voted for in 24 June 2018 parliamentary general elections, the candidates to be voted in 31 March 2019 Istanbul local elections, in terms of professions and genders.

When the differentiation of the attributes that are required in political alliances to the People's Alliance in terms of participant profile was evaluated, although there were significant differences in terms of the party voted in 30 March 2014 local elections, the party voted in 24 June 2018 parliamentary general elections, the characteristics of political parties' candidates to be voted in 31 March 2019 Istanbul local elections differed according to their professions, their marital status, their education levels and ages at significant levels; in terms of the party voted for in 30 March 2014 local elections, the party voted for in 24 June 2018 parliamentary general elections, the candidates to be voted in 31 March 2019 Istanbul local elections, professions and marital status; however, it was also found that the characteristics of political approaches had significant differences in terms of the party voted in 30 March 2014 local elections, the party voted in 24 June 2018 parliamentary general elections, the candidates to be voted in 31 March 2019 Istanbul local elections, professions, marital status, education levels, and ages.

Conclusion

As a result of the study findings, the characteristics which may be categorized in three different dimensions in political alliances were found to be characteristics in political leaders, characteristics in political parties, and characteristics in

political approaches, which are required by voters, and these characteristics required in political alliances were attributed to the People's Alliance. All of the elements, which make up the participant profile, are required in political alliances, and although they do not play completely differentiating roles on the attribution of characteristics to the People's Alliance, it can be speculated that it has a differentiating effect in different aspects and in various dimensions. In this context, it was concluded that, for political actors that will establish political alliances to have the desired effect in the eyes of the voters, they must show the necessary importance in three main areas consisting of the leader, party, and approach, taking these three areas into consideration in the decisions they will make, and the steps they will take, which will also contribute to their decisions.